

Vieme sa vyhnúť ceste do pekla? (Anketa s odborníkmi na kyberbezpečnosť)	3
Online, zive.aktuality.sk, 28. 4. 2023, 9:00	
JUNIOR INTERNET AMAVET 2023	7
Online, nextech.sk, 28. 4. 2023, 9:11	
Košice: Výstava bonsajov v botanickej záhrade prezentuje viac ako 60 drevín	8
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 28. 4. 2023, 10:12	
Výstava bonsajov v Košiciach prezentuje viac ako 60 drevín	9
Online, teraz.sk, 28. 4. 2023, 10:21	
ÚSPEŠNÁ TECHNOLOGIA UMELÉHO OPLODNEŇA V ZNAMENÍ PRÍKLADNEJ CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE	10
Online, uniba.sk, 28. 4. 2023, 10:33	
Výstava bonsajov v Košiciach	14
Online, slovensky-vecernik.sk, 28. 4. 2023, 11:36	
Péntek és vasárnap között bonsai-kiállítás rendeznek a kassai botanikus kertben....	15
Online, napunk.dennikn.sk, 28. 4. 2023, 12:11	
Stáročné bonsaje v botanickej záhrade	16
Televízia, Správy RTVS z regiónov, 28. 4. 2023, 17:22	
Stáročné bonsaje v botanickej záhrade	17
Televízia, Správy RTVS, 28. 4. 2023, 19:47	
Ekologická novinka v centre Košíc. Ľudia si môžu vymieňať rastliny cez originálne drevené búbky	18
Online, dobrenoviny.sk, 29. 4. 2023, 11:00	
ONLINE: Final Four 1. ligy žien od dnes v košickej Šaci	19
Online, basket.zoznam.sk, 29. 4. 2023, 11:33	
CASSOVIA BONSAI 2023	20
Online, kamdomesta.sk, 29. 4. 2023, 15:25	
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika pracuje na internej legislatíve a postupoch pre nahlasovanie a riešenie prípadov porušovania rodovej rovnosti	21
Online, slovenskaskra.sk, 29. 4. 2023, 17:23	
VIDEO: Vo finále 1. ligy žien sa bude hrať košické derby	22
Online, basket.zoznam.sk, 29. 4. 2023, 21:13	
CASSOVIA BONSAI 2023	23
Online, kamdomesta.sk, 30. 4. 2023, 11:12	
VIDEO: YOUNG ANGELS Košice s titulom v prvej lige žien	24
Online, basket.zoznam.sk, 30. 4. 2023, 19:10	
Presvedčivejšie to už nešlo. Dominantný prvotný titul Young Angels	25
Online, basket.zoznam.sk, 1. 5. 2023, 9:40	
Program národnostno-etnického vysielania Rádía Patria	26
Rozhlas, Program národnostno-etnického vysielania Rádía Patria, 1. 5. 2023, 18:15	
Program národnostno-etnického vysielania Rádía Patria	27
Rozhlas, Program národnostno-etnického vysielania Rádía Patria, 1. 5. 2023, 18:15	
Štrajk Chicago 1886	28
Televízia, Správy RTVS, 1. 5. 2023, 19:03	
Na Slovensku, ale aj v desiatkach krajín sveta si pripomíname prvý máj ako sviatok práce	29

Online, sprav.y.rtv.s.sk, 1. 5. 2023, 20:54

Včasnú detekciu neurodegeneratívnych chorôb umožní PROJEKT EWA	30
Tlač, Bedeker zdravia, 2. 5. 2023	
PREVENTÍVNY A TERAPEUTICKÝ VÝZNAM FYZICKEJ AKTIVITY VO VYŠŠOM VEKU	31
Tlač, Bedeker zdravia, 2. 5. 2023	
Liečba úzkostných porúch	32
Tlač, Bedeker zdravia, 2. 5. 2023	

Vieme sa vyhnuť ceste do pekla? (Anketa s odborníkmi na kyberbezpečnosť) [🔗](#)

📅 28. 4. 2023, 9:00, Zdroj: zive.aktuality.sk [🔗](#), Vydavateľ: Ringier Slovakia Media s.r.o., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 82 537 GRP: 1,83 OTS: 0,02 AVE: 1327 Eur

Firemný článok

Pýtame sa, ktoré udalosti, legislatívne kroky alebo mýty paralyzujú odborníkov a celý segment kyberbezpečnosti pri výkone profesie. Situácia je vážna, a tak idú profesionáli priamo k veci.

Pavol Sokol vedúci CSIRT-UPJS, **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Mýtus, pri ktorom si používatelia myslia, že sa ich bezpečnostné hrozby a útoky netýkajú, a z tohto vyplývajúca následná neochota zmeny denno-denných návykov. Množstvo používateľov priradzuje bezpečnostné hrozby a útoky k veľkým spoločnostiam alebo verejným inštitúciám. Postupné a nenásilné zvyšovanie bezpečnostného povedomia s názornými ukážkami pomáha pomaly odstraňovať tento mýtus.

Zdroj: respondent

Matej Síleš manažér IT bezpečnosti, UPC BROADBAND SLOVAKIA

Našu prácu sabotujú stále pretrvávajúce mýty typu „Nás sa taký útok netýka, my nie sme pre útočníkov zaujímaví. Čo by nám kradli?“ Takáto reakcia odzrkadľuje fakt, že spoločnosť nepozná vlastné informačné aktíva a ich hodnotu. Až keď sú v spoločnosti aktíva identifikované a klasifikované, je možné efektívne vynaložiť prostriedky na ich ochranu pre každú úroveň a tak sa efektívne brániť voči hrozbám.

Zdroj: respondent

Július Selecký senior technický špecialista, ESET

Nielen výkon mojej profesie, ale najmä úroveň zabezpečenia organizácií brzdí skepsa voči zvereniu kyberbezpečnosti externému dodávateľovi. V minulosti bol strašiak cloud, dnes sú to služby. Dôveryhodný a spoľahlivý dodávateľ služieb kybernetickej bezpečnosti je pritom často najefektívnejším riešením z hľadiska finančných, časových aj ľudských zdrojov. Nehovoriac o tom, že pracovný trh s expertízou je značne limitovaný.

Zdroj: respondent

Ján Grujbár generálny riaditeľ, Aliter Technologies

Tak ako na každý typ pretekov závodných áut potrebujete iný závodný špeciál, tak aj pre konkrétne CyberSec požiadavky je nutné zvažovať najvhodnejšie riešenie. Neexistuje nič ako zázračná univerzálna krabička, ktorá vyrieši všetky CyberSecurity problémy. Najviac paralyzujúce však je, ak nasadené riešenia trpia následnou nedostatočnou pozornosťou, starostlivosťou, prípadne poddimenzovanosťou expertného tímu. Vtedy hrozí, že aj to najlepšie zvolené riešenie časom upadne a prestane plniť účel. Je to to isté, ako by ste v závodnom špeciále nemenili pravidelne olej.

Zdroj: respondent

Jana Puškáčová manažérka útvaru Informačná bezpečnosť, MOL IT & Digital Slovensko

Otázka ohľadom kybernetického útoku nie je ČI, ale KEDY. Organizácie by mali mať bytostný záujem pripraviť sa, aby neostali paralyzované a vedeli pružne a efektívne konať. To znamená, aby postupy pre obnovu činnosti po výnimočnej situácii neboli len na papieri, ale aby každý vedel prípadný útok identifikovať, nahlásiť a reagovať tak, aby sa biznis rozbehol čo najskôr a s čo najmenšími dopadmi.

Zdroj: respondent

Marián Trizuliak architekt kybernetickej bezpečnosti, Západoslovenská distribučná

Napriek tomu, že o sebe tvrdím, že ma nič už nedokáže prekvapiť, nájdu sa klasické vety „Mne sa to nestane“, „Prečo by sa to malo stať práve nám“ a úplný top za mňa: „Zase chceš niečo patchovať a navyše hneď? Zase?“. Určite nepatrím k obľúbencom v kolektíve, ale minimálne na mňa nezabudnú. Stále verím, že sa patchovanie stane prirodzenou aktivitou, ktorá si nebude vyžadovať neustále pripomínanie.

Zdroj: respondent

Igor Práznovský riaditeľ odboru bezpečnosti informačných systémov, Sociálna poisťovňa

To je len DEV prostredie predsa. Len na chvíľu prosím ťa povol' ANY ANY ALLOW, potom to utiahneme. Projekt ide agilnou metodológiou, preto dodáme dizajn až po implementácii. Tam nemôže ísť antivírus, lebo by prestala fungovať appka... a iné traumatické vyjadrenia paralyzujú kyberbezpečnosť. Napraviť by sa to dalo napríklad tým, že by mal žiadateľ povinnosť pridať k zmene svojej bydlisko, súkromné telefónne číslo a podpísal, že bude používať MS Paint namiesto Visia, pokiaľ je jeho „dočasná“ zmena implementovaná.

Zdroj: respondent

Dominik Procházka riaditeľ odboru bezpečnosti, AGEL SK a.s.

Zarážajúce je pre mňa pretrvávajúce nízke povedomie. Ešte dnes sa často stretávam s názorom, že „nám sa to nemôže stať, sme malá organizácia“. Pri analýze útokov vidíme, že sa v prvej fáze jedná len o „nahodené“ nástrahy, napríklad v podobe vygenerovaných e-mailov zaslaných na tisíce adries. Útočník si nevyberá, čaká na odozvu, zasiahnutá malá firma môže po úspešnom útoku ohroziť aj veľké spoločnosti a jej následné vyrovnanie škôd môže byť likvidačné.

Zdroj: respondent

Michal Ďorda auditor kybernetickej bezpečnosti, Auditori.it

Aj pri opakovaných auditoch kybernetickej bezpečnosti sa stále stretávame s mýtom, že ideme prevádzkovateľovi základnej služby ublížiť a identifikovať všetky bezpečnostné „prúsery“, aby mohol byť priamo pokutovaný. Avšak našou hlavnou úlohou je nezávislým pohľadom vyhodnotiť úroveň súladu a pochváliť pracantov v oblasti bezpečnosti, prípadne ukázať na nesúlady, tam kde funguje profesionálna slepota interných zamestnancov.

Zdroj: respondent

Martin Lohnert riaditeľ centra kyberbezpečnosti Void SOC, Soitron

Vo firemnom prostredí sa bezpečnostní špecialisti neustále stretávajú s niekoľkými „výzvami“ naraz. Na jednej strane musia chrániť digitálne cennosti organizácie pred stále rafinovanejšími hrozbami, zatiaľ čo na druhej strane vysvetľujú a vzdelávajú bežných užívateľov, aby sami neboli nebezpečnými. A akoby to nestačilo, musia „otvárať oči“ svojim šéfom. No a práve vrcholoví manažéri s nezáujmom alebo nepochopením často spôsobujú digitálnym obrancom najviac vrások a frustrácie.

Zdroj: respondent

Tomáš Valenta riaditeľ, Check Point Software Technologies na Slovensku

Podceňovanie a ľahostajnosť sú problémom, s ktorým sa nevie vysporiadať verejná správa ani súkromný sektor. Niekde hlboko je tu zakorenená naivná predstava, že „my nie sme pre kyberzločincov zaujímaví“. Zostala tam asi z časov, keď ešte nebola kyberkriminalita tretia najvýkonnejšia ekonomika sveta a útoky nerobili automatizované systémy na báze umelej inteligencie. A čo je ešte horšie, kyberochranu už iba rozpočet nevyrieši.

Zdroj: respondent

Andrej Žucha generálny riaditeľ, ALISON Slovakia

Vidím už posun v povedomí o kyberbezpečnosti za ostatné roky a zároveň aj mierny nárast paranoje. Inšpirovala ma otázka vzdelaného zákazníka, ktorý sa nás pýta – kto bude strážiť strážcov. Firmy sa cítia zraniteľnými, keďže si myslia, že im pozeráme do systémov. Dôveru považujeme za nevyhnutnú podmienku spolupráce a procesy nastavujeme na stráženie, nie na kontrolu obsahu zákazníka.

Zdroj: respondent

Roman Čupka hlavný konzultant, Progress Software a CEO Synapsa Networks

Na jednej strane je to zdĺhavé verejné obstarávanie a politická neistota, ktorá sa prenáša aj do oblasti kyberbezpečnosti. Na strane druhej je to veľmi široká oblasť opatrení, ktoré je potrebné implementovať, pričom často narážame buď na nedostatok kvalifikovaných ľudí a/alebo na nedostatočný prístup k prevencii. A to všetko je umocnené legislatívnymi požiadavkami, ktoré si neraz odporujú.

Zdroj: respondent

Tomáš Hettych viceprezident, ISACA

Predovšetkým je to neuveriteľná byrokracia, a donekonečna odsúvané národné výzvy na zvýšenie úrovne kybernetickej bezpečnosti z dielne MIRRI. V druhom rade je to dlhotrvajúci, nefungujúci a neefektívny systém verejného obstarávania na Slovensku, v ktorom kvalita predmetu obstarávania nehrá žiadnu rolu. Možným riešením je zapojenie expertov už pri návrhoch výziev a zjednodušenie procesov obstarávania.

Zdroj: respondent

Ivan Makatura generálny riaditeľ, Kompetenčné a certifikačné centrum kybernetickej bezpečnosti

Legislatívna hyperaktivita Európskej komisie v ostatných dňoch je neprehliadnuteľná. Udivuje ma nekoordinovaný prístup, ignorovanie dobrej praxe, ale aj stanovísk vlastných odborných agentúr. Povedie to k nespôsobilosti prevádzkovateľov udržať súlad s právnymi predpismi. Mnohé nariadenia a smernice EÚ týkajúce sa kyberbezpečnosti a ochrany údajov sú už teraz vo vzájomnom rozpore, alebo sú natoľko komplikované, až sa stávajú neaplikovateľné.

Zdroj: respondent

Jakub Berthoty advokát, Digital Legal

Nevymenovanie predsedu Úradu na ochranu osobných údajov SR od apríla 2020. Napriek tomu, že odborne schopný kandidát prešiel transparentným a odborným výberovým procesom na vláde, bol podľa môjho názoru neprávom očiernený na výbore pre ľudské práva. Táto sebareprezentácia niektorých poslancov znamená, že sme jediný členský štát EÚ, ktorý tri roky nemá šéfa GDPR úradu.

Zdroj: respondent

Rastislav Janota riaditeľ, Národné centrum kybernetickej bezpečnosti SK-CERT

Pre mňa je rozhodne veľký, ak nie najväčší, problém spiace školstvo. Nielen vysoké, už aj základné a stredné. S tým súvisí aj neustále zametanie problémov pod koberček a očakávanie, že keď strčím hlavu do piesku, tak problémy zmiznú. Globálne sú najsilnejšou motiváciou (95%) na aktivitu v kyberbezpečnosti legislatívne požiadavky. My tu neustále vidíme snahu firiem a najmä politikov, aby legislatíva bola slabšia. A potom sa všetci čudujú výsledkom a škodám, keď incidenty nastávajú.

Zdroj: respondent

Vincent Karovič prodekan pre IT, Fakulta managementu Univerzity Komenského v Bratislave

Rozmach technológií a tempo pokroku výrazne ovplyvňujú úroveň všeobecných znalostí. Spoliehať sa iba na výpočtové systémy nie je z môjho pohľadu úplne správne. Overovanie systémov ako celkov je nutné prakticky všade, dôležité je, ako sa to darí reálne robiť. Problematika kyberbezpečnosti sa výrazne rozširuje a nie je dostatok špecialistov v organizáciách. Vzdelávanie a osveta sú jednou z ciest, ako zlepšiť situáciu.

Zdroj: respondent

Henrich Šnajder manažér IT bezpečnosti, Orange Slovensko a.s.

Výzvy? Tých je viacero v kyberbezpečnosti. Medzi najvýraznejšie patrí nedostatočná spolupráca a koordinácia, rýchle zmeny technológií, nepružné legislatívne kroky, nedostatok kvalifikovaných profesionálov a pretrvávajúce mýty. Je dôležité, aby sme sa ako spoločnosť snažili zlepšiť tieto oblasti a zvýšili povedomie o dôležitosti kyberbezpečnosti.

Zdroj: respondent

Martin Oczvirk riaditeľ odboru informačnej bezpečnosti a certifikácie, Úrad na ochranu osobných údajov

Ochrana osobných údajov je veľmi úzko spätá aj s kyberbezpečnosťou a tu dlhodobo pretrváva nesprávny výklad legislatívy, čo sa týka bezpečnosti a nahlásovania bezpečnostných incidentov. Jediný spôsob ako to napraviť, je konzultovať tieto otázky u nás na úrade. Vždy sa však informuje len malé percento ľudí napriek tomu, že telefón zdvihne každému.

Zdroj: respondent

Richard Kiškováč generálny riaditeľ, Elkan

Obmedzujúce faktory sú až paradoxne rovnaké v rôznych segmentoch. Základný problém je väčšinou v komunikácii kyberbezpečnostných manažérov s vedením organizácie, ktoré poskytuje zdroje. Často je kyberbezpečnosť prezentovaná, ako keby bola oddelená od základných biznis funkcií. Kyberbezpečnosť je a bude súčasťou biznis funkcií a atribútom ich kvality. Veľmi presvedčivým argumentom býva závažný bezpečnostný incident, ktorý dokáže spoľahlivo prelomiť takúto letargiu.

Zdroj: respondent

Ivan Kopáček bezpečnostný expert, Gordias

Ani neviem, s čím začať. Námatkovo: 1. Každý riadiaci pracovník je automaticky kvalifikovaný vyjadrovať sa ku kyberbezpečnosti. 2. Problémy treba riešiť hlavne „na papieri“, aby sa predchádzalo sankciám. 3. Terčom útokov sú hlavne veľké nadnárodné korporácie... Tieto a ďalšie mýty otvárajú dvere celej plejáde bezpečnostných rizík.

Zdroj: respondent

Marek Zeman vedúci oddelenia bezpečnosti informačných systémov, Tatra banka

Doba je plná samozvaných odborníkov na informačnú bezpečnosť, oháňajúcich sa odbornými odporúčaniami a jednoduchými riešeniami, povrchnými, bez súladu s pravidlami, bez ohľadu na situáciu klientov. Pracovník v kyberbezpečnosti, ale aj obeť po stretnutí s týmto odborníkom často ani nechápe rozsah svojho problému. Hľadanie riešenia je ťažké pre obe strany, pretože naruša nastavený metamodel obeť.

Zdroj: respondent

Peter Dufek manažér kybernetickej bezpečnosti, Procure a Svet zdravia

Za jednu z najväčších hrozieb sa všeobecne považuje ľudský faktor. Nie je tajomstvom, že najmä u časti zamestnancov už v pokročilom veku prevláda mýtus, že vek im dovoľuje nepodriaďiť sa opatreniam, dokonca aj privlastňovať si dáta firmy. Náprava je možná len tak, že vytrváme v neustálom vzdelávaní a budeme poukazovať na hrozby ľudskej činnosti zamestnancov.

Zdroj: respondent

Róbert Mramúch manažér kybernetickej bezpečnosti, MH Teplárenský holding

Komplikácie prinášajú rôzne legislatívne rámce upravujúce tú istú oblasť či sektor. Takto sa prelínajú pôsobnosti zákonov o kyberbezpečnosti, kritickej infraštruktúre, hospodárskej mobilizácii, či zákon o IT vo verejnej správe a iné. A náprava? Sadnúť si za jeden stôl, určiť stratégiu a témy rozume spracovať, zjednotiť s medzinárodnými štandardmi a to celé najlepšie za súčinnosti odborníkov z praxe.

Zdroj: respondent

Miroslav Chlipala partner, Advokátska kancelária Bukovinský & Chlipala

Bariéra medzi teóriou a realitou. Je životne dôležité mať skúsenosť (ostrú alebo tréningovú) s kybernetickým incidentom. Potreba koordinovanej akútnej reakcie a následnej reakcie na následky si vyžaduje kombináciu skúseností, vedomostí a rozvahy. Takáto udalosť zásadne upraví pohľad zúčastnenej osoby na význam kyberbezpečnosti. Odporúčam nielen vytvoriť opatrenia, ale najmä trénovať a preverovať opatrenia!

Zdroj: respondent

Anketa vyšla v dnešnej prílohe Hospodárskych novín. Prečítajte si aj hlavný článok z nej „Idete do cloudu? A je to bezpečné?“ . Kyberbezpečnostné incidenty sú si podobné, či už sú v cloude alebo v susednej miestnosti. Veď cloud sú je len počítače niekoho iného, umiestnené niekde inde. A rastie to. Aj incidenty, aj cloud.

Autor: Firemný článok

JUNIOR INTERNET AMAVET 2023 [↗](#)

📅 28. 4. 2023, 9:11, Zdroj: nextech.sk [↗](#), Autor: Ján Nemeč, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ
Dosah: 8 748 GRP: 0,19 OTS: 0,00 AVE: 552 Eur

Liaheň slovenských odborníkov v IT oblasti má už 18 rokov!

V AMAVET-e spustili na začiatku roka 2023 už 18. ročník jedinečnej konferenčnej súťaže JUNIOR INTERNET. Súťažná konferencia je určená žiakom základných a stredných škôl. Súťažiacimi sú individuálni autori alebo tím maximálne troch autorov, ktorí sa aktívne zaujímajú o digitálnu grafiku a dizajn, písanie textov, blog alebo vlog, o tvorbu webových stránok a programovanie aplikácií.

Žiaci súťažia v šiestich kategóriách: JuniorWEB – webové stránky, JuniorDESIGN – digitálne grafické práce, JuniorTEXT – texty ľubovoľného literárneho útvaru na vyhlásenú tému, ktorá je v tomto roku „Ako prežijem túto dobu?“, JuniorBLOG – blogy a vlogy, JuniorAPP – mobilné aplikácie, JuniorLEARN – weby a aplikácie využiteľné vo vzdelávaní.

Súťažiaci registrovali svoje projekty do 15.marca 2023. Potom nasledovalo prvé kolo hodnotenia prác odbornou komisiou, v ktorej sú zastúpení lídri v informačných technológiách. V tomto roku svojho hodnotiteľa vyslala aj stavovská organizácia IT Asociácia Slovenska, zastúpená viceprezidentom Pavlom Fričom. Pribudli aj ďalší noví členovia, hlavne blogeri do kategórie JuniorBLOG, kde jedna členka Ivana Grešlíková hodnotila prvé kolo až z Bulharska.

Do tohto ročníka registrovali budúci IT lídri Slovenska 317 projektov, z toho postúpili do celoslovenského finále jedinečnej konferenčnej súťaže 60 žiaci s 51 projektami. Tradične nazývajú organizátori z Asociácie pre mládež, vedu a techniku (AMAVET) toto podujatie ako „odrazový mostík do online sveta“. Junior Internet AMAVET sa uskutoční 28. - 29. apríla 2023 na FIIT STU v Bratislave. Príjemným konštatovaním je aj zvyšujúci sa počet žien v oblasti IT. Konkrétne v tomto roku sa zapojilo do Junior Internetu AMAVET až 94 dievčat!

AMAVET spolupracuje s univerzitami po celom Slovensku aj so Slovenskou akadémiou vied. Význam mnohých je spečatený aj Memorandom o spolupráci, čím získavajú obe strany – AMAVET odbornú podporu a univerzity potenciálnych študentov. O to viac vie potešiť lídra neformálneho vzdelávania, AMAVET, keď si na univerzite uvedomia, akú pridanú hodnotu prinášajú aktivity AMAVET-u. Dôkazom toho je aj čerstvé pozvanie Prírodovedeckej fakulty **UPJŠ** v Košiciach (PF **UPJŠ**) na udelenie ocenenia pre AMAVET od Vedeckej rady PF **UPJŠ** - Bronzová medaila.

Ján Nemeč

Autor: Ján Nemeč

Košice: Výstava bonsajov v botanickej záhrade prezentuje viac ako 60 drevín [📄](#)

📅 28. 4. 2023, 10:12, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Košice 28. apríla (TASR) - Krásu bonsajov môžu od piatka do nedele (30. 4.) obdivovať návštevníci košickej botanickej záhrady. Na výstave Cassovia Bonsai 2023 sú zastúpení vystavovatelia zo Slovenska, Česka a Maďarska, informovala hovorkyňa Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) Laura Hoľanová.

"Návštevníci na výstave budú môcť vidieť viac ako 60 drevín pochádzajúcich nielen z našich lesov, ale pôvodom z celého sveta. Spstrením budú bonsaje miniatúrnej veľkosti shohin, ktoré si isto nájdu svojich obdivovateľov," uviedol riaditeľ Botanickej záhrady **UPJŠ** Pavol Mártonfi.

Okrem tradičného predaja izbových a vonkajších bonsajov a príslušenstva k ich pestovaniu bude súčasťou ponuky aj poradenstvo pod vedením spoluorganizátora výstavy Juraja Szaba a ďalšie aktivity. V sobotu (29. 4.) to bude súťaž talentov prihlásených účastníkov či prednášky na témy Bonsaj veľkosti shohin a Suseki v podaní českého bonsajistu a prezidenta európskej suseki asociácie Igora Bártu. Pri priaznivom počasí budú môcť záujemci vo vonkajšom areáli v blízkosti altánku ochutnať originálne čaje, zložiť origami či zažiť meditačné cvičenia.

Výstava, ktorej 12. ročník sa koná vo vstupných priestoroch administratívnej budovy na Mánesovej 23, je prístupná od 9.00 do 17.00 h.

hol mac

Autor: HOL

Výstava bonsajov v Košiciach prezentuje viac ako 60 drevín [↗](#)

📅 28. 4. 2023, 10:21, Zdroj: teraz.sk [↗](#), Vydavateľ: TERAZ MEDIA, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 27 802 GRP: 0,62 OTS: 0,01 AVE: 864 Eur

Okrem tradičného predaja izbových a vonkajších bonsajov a príslušenstva k ich pestovaniu bude súčasťou ponuky aj poradenstvo pod vedením spoluorganizátora výstavy Juraja Szaba a ďalšie aktivity.

Košice 28. apríla (TASR) - Krásu bonsajov môžu od piatka do nedele (30. 4.) obdivovať návštevníci košickej botanickej záhrady. Na výstave Cassovia Bonsai 2023 sú zastúpení vystavovatelia zo Slovenska, Česka a Maďarska, informovala hovorkyňa Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) Laura Hofanová.

"Návštevníci na výstave budú môcť vidieť viac ako 60 drevín pochádzajúcich nielen z našich lesov, ale pôvodom z celého sveta. Spestrením budú bonsaje miniatúrnej veľkosti shohin, ktoré si isto nájdu svojich obdivovateľov," uviedol riaditeľ Botanickej záhrady **UPJŠ** Pavol Mártonfi.

Okrem tradičného predaja izbových a vonkajších bonsajov a príslušenstva k ich pestovaniu bude súčasťou ponuky aj poradenstvo pod vedením spoluorganizátora výstavy Juraja Szaba a ďalšie aktivity. V sobotu (29. 4.) to bude súťaž talentov prihlásených účastníkov či prednášky na témy Bonsaj veľkosti shohin a Suseki v podaní českého bonsajistu a prezidenta európskej suseki asociácie Igora Bártu. Pri priaznivom počasí budú môcť záujemci vo vonkajšom areáli v blízkosti altánku ochutnať originálne čaje, zložiť origami či zažiť meditačné cvičenia.

Výstava, ktorej 12. ročník sa koná vo vstupných priestoroch administratívnej budovy na Mánesovej 23, je prístupná od 9.00 do 17.00 h.

Autor: TASR

ÚSPEŠNÁ TECHNOLOGIA UMELÉHO OPLODNEŇA V ZNAMENÍ PRÍKLADNEJ CEZHRAŇIČNEJ SPOLUPRÁČE

28. 4. 2023, 10:33, Zdroj: cusp.uniba.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 55 827 GRP: 1,24 OTS: 0,01 AVE: 1150 Eur

Medzinárodná spolupráca, prvý úspešný prevod duševného vlastníctva v rámci slovenských univerzít, príkladná propagácia a ukázkový univerzitný transfer technológií. Takto je možné označiť spoluprácu celkovo piatich strán – troch univerzít, jedného startupu a Centra transferu technológií pri CVTI SR (CTT CVTI SR), ktoré univerzitám poskytlo podporu z národnej úrovne. Výstup v podobe zmluvy v hodnote 441 tisíc eur umožní dostať do praxe novú technológiu, ktorá podstatne zvyšuje úspešnosť umelého oplodnenia.

Vďaka vedeckému výskumu na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (UPJŠ)**, Univerzite Komenského v Bratislave, brnianskej Masarykovej univerzite a vďaka finančnému vstupu českej holdingovej skupiny FABA Capital, as., došlo k zásadnému pokroku na poli asistovanej reprodukcie metódou IVF (fertilizácia in vitro) a jej prenesenia do komerčného sveta.

Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa šafárika ako hlavný strojca vedeckého úspechu

Na pozadí unikátneho vedeckého vynálezu sa však odohrával aj nemenej pôsobivý proces komercializácie duševného vlastníctva (DV) „MikroRNA test úspešnosti IVF (in vitro-fertilizačného) procesu a selekcie vysokokvalitného embrya“. Celý proces príkladného transferu technológií začal na **UPJŠ**.

„Prvý kontakt s riešiteľkami z **UPJŠ**, a to doc. RNDr. Miroslavou Rabajdovou, PhD., prof. Ing. Máriou Marekovou, CSc. a doc. MUDr. Silviou Toporcerovou, PhD. z Lekárskej fakulty **UPJŠ** sa na centre transferu technológií v Technologickom inovačnom parku **UPJŠ** uskutočnil ešte pred oficiálnym oznámením vytvorenia zamestnaneckého riešenia. Následne hlavná nositeľka celej myšlienky a principiálna pôvodkyňa, docentka Rabajdová, v súlade s internými predpismi o ochrane DV na **UPJŠ** upovedomila **UPJŠ** ako zamestnávateľa, že došlo k vytvoreniu riešenia. Na základe predbežnej rešeršnej správy a evaluačnej správy vypracovaných CVTI SR a po odporúčaní Rady pre transfer a inovácie pôsobiacej ako poradný orgán **UPJŠ** v otázkach transferu si **UPJŠ** ako zamestnávateľ uplatnila právo na riešenie k predmetnej technológii,“ povedala Renáta Bačárová, vedúca Centra transferu technológií z Technologického a inovačného parku **UPJŠ**.

Rovnako došlo k uplatneniu práva na riešenie aj zo strany ostatných univerzít, a to Univerzity Komenského v Bratislave (UK) a Masarykovej univerzity v Brne (MUNI), z ktorých pochádzajú ďalší pôvodcovia. „Táto skutočnosť viedla k začatiu rokovaní medzi zúčastnenými univerzitami vo veci zmluvnej úpravy ich spolumajiteľských vzťahov a súčasne aj usporiadaniu vzťahov medzi spolupôvodcami,“ ozrejmila Bačárová.

Zmluvné strany sa dohodli, že bude podaná patentová prihláška, najprv slovenská (v roku 2020) a následne aj medzinárodná PCT prihláška (v roku 2021).

„Vzhľadom na skutočnosť, že **UPJŠ** vlastní väčšinový podiel na riešení a disponuje prostredníctvom svojich zamestnancov kľúčovým know-how potrebným na úspešnú registráciu a ďalšie využitie riešenia, bolo dohodnuté, že celý proces zabezpečovania priemyselno-právnej ochrany DV a následnej komercializácie bude koordinovať **UPJŠ**,“ vysvetlila Bačárová.

V tejto súvislosti je nutné podľa jej slov spomenúť, že patentové konanie bolo zastrešené službami externej patentovej kancelárie, ktorá spolumajiteľov za súčinnosti pôvodcov sprevádzala celým patentovým konaním. Vypracovanie a podanie slovenskej patentovej prihlášky, ako aj následne podanej medzinárodnej PCT prihlášky pritom hradilo CVTI SR ako expertnú podpornú službu. Správne poplatky súvisiace s podanými prihláškami boli hradené z Patentového fondu vytvoreného na tento účel pre členov Národného centra transferu technológií SR, ktorými sú aj **UPJŠ** a UK.

„V rámci efektívneho fungovania vzájomnej komunikácie medzi spolumajiteľmi sa osvedčilo určenie zodpovedných osôb, ktoré za jednotlivé inštitúcie celý komunikačný proces manažovali,“ dodala Bačárová.

Univerzita Komenského a jej prínos

Podľa Lenky Levarskej z Univerzitného vedeckého parku UK v Bratislave, sa na pôde univerzity venujú metódam personalizovanej medicíny, pretože predstavujú efektívny spôsob liečby pacientov spôsobom takpovediac šitým na mieru.

„Vzhľadom na liečebnú, ale aj finančnú efektívnosť týchto postupov je výskumu v tejto oblasti venovaný čoraz väčší priestor a záujem o metódy personalizovanej medicíny prejavuje aj súkromná sféra,“ ozrejmila Levarská. Rozvoj technológie na UK prebiehal na Katedre molekulárnej biológie Prírodovedeckej fakulty UK (Príf UK).

„Zastrešovala ho slovenská odborníčka na sekvenčnú analýzu a interpretáciu získaných dát, docentka Katarína Šoltys,“ povedala Levarská. Prevratnú technológiu dokázali oceniť aj experti z odborného, vedeckého i firemného prostredia.

„V rámci komercializačných aktivít sme spolu s **UPJŠ** nominovali technológiu do súťaže organizovanej CVTI SR, Cena za transfer technológií 2021, kde sa stala víťazom v kategórii Inovácia, aj keď v tomto prípade sme postupovali opatrnejšie vzhľadom na prebiehajúci výskum a možnosť podania nadväzujúcej patentovej prihlášky,“ vysvetlila Levarská.

Po tom ako MUNI poskytla kontakt na potenciálneho záujemcu o technológiu, začali štvorstranné obchodné rokovania, ktorých výsledkom bola konkrétna cenová ponuka zo strany budúceho nadobúdateľa a podmienky, za akých boli univerzity ochotné práva na vynález spoločne previesť. V priebehu rokovaní vstúpila prihláška do národných fáz PCT konania, pričom konečný výber krajín bol uskutočnený po konzultácii s pôvodcami vynálezu. „Keďže išlo o historicky prvý oficiálny prevod duševného vlastníctva na pôde slovenských univerzít, na CTT UK sme museli vyriešiť množstvo legislatívnych, ale aj ekonomických a účtovných otázok súvisiacich s prevodom duševného vlastníctva,“ dodala Levarská.

Masarykova univerzita a boj s pandémiou

Masarykova univerzita v Brne prispela k rozvoju technológie expertízou profesora Ondřeje Slabého, ktorý sa v laboratóriách Stredoeurópskeho technologického inštitútu (CEITEC MU) podieľal na realizácii sekvenčných analýz a experimentálnom dizajne s cieľom posunúť technológiu z úrovne experimentu smerom k možnému aplikačnému využitiu.

Komercializácia spoločného univerzitného vynálezu začala už koncom roka 2020. „Toto obdobie sa vyznačovalo protipandemickými obmedzeniami, čo v Centre pre transfer technológií na Masarykovej univerzite podnietilo diskusiu, ako propagovať technológie, ktoré sú súčasťou univerzitného portfólia. Medzinárodné podujatia z oblastí Live Sciences, na ktorých sme sa za naše pracovisko pravidelne zúčastňovali, ako sú napr. Nordic Life Science Days, BioVaria alebo BioFIT, boli zrušené či odložené na neurčito. Na MUNI sme sa snažili so zmenou situácie vyrovnáť, ale zároveň sme nechceli zostať pasívni a preto sme zvažovali ďalšie cesty pre aktívne propagácie vynálezu,“ ozrejmila Jana Daňková, business development manažerka Centra transferu technológií Masarykovej univerzity.

Ako ďalej uviedla, univerzita musela vychádzať z niektorých faktov. „Aktuálny rozsah priemyselno-právnej ochrany vynálezu tvorila slovenská patentová prihláška, súčasne mala technológia troch spoluvlastníkov, pričom väčšinovým vlastníkom, a teda nositeľom kľúčového know-how nebola MUNI, ale **UPJŠ** v Košiciach. Spoločne stanovená stratégia pre budúce využitie duševného vlastníctva v danom okamžiku neexistovala,“ vysvetlila Daňková.

Z pohľadu MUNI teda nepripadalo do úvahy založenie spinoff spoločnosti, preto sa začali usilovať o nájdenie licenčného partnera, ktorý by technológiu ďalej rozvíjal.

Transfera technology day

„Jedna z mála možností, ktorá sa vtedy ponúkala, bol prvý ročník Transfera Technology Day (TT Day). Organizátorom podujatia je národná platforma Transfera.cz, ktorá zastupuje záujmy transferovej komunity v Českej republike so zámerom posilňovať a rozvíjať činnosti v oblasti transferu technológií a znalostí. Cieľom TT Day je prepojiť českú vedu s komerčnou komunitou a vytvoriť vhodné podmienky na vzájomnú spoluprácu,“ povedala Daňková.

Výskumné organizácie môžu vďaka tomuto podujatiu ponúknuť svoje výsledky investičným partnerom, komerčná komunita, zas naopak, odovzdá výskumným organizáciám cennú spätnú väzbu. Výsledkom akcie je priestor na užšiu spoluprácu, z ktorej môžu vziť konkrétne ponuky. To sa v prípade inovatívnej IVF technológie aj podarilo. „Masarykova univerzita prihlásila technológiu do súťaže TT Day 2020, kde bol projekt vybraný medzi finalistov. Technológia vzbudila pozornosť poroty i investorov, jedným z hodnotiteľov bol tiež zástupca spoločnosti Busyman, ktorý následne prepojil osoby zodpovedné za technológiu z Masarykovej univerzity s budúcim obchodným partnerom FAB Capital, a. s., ktorého zástupcovia prejavili záujem o spoločný vynález troch univerzít.“

Tieto informácie poskytli pracovníci MUNI kolegom z **UPJŠ** a UK BA, následne začali spoločné rokovania medzi všetkými štyrmi stranami. „Proces rokovania, ktorý viedol k uzavretiu zmluvy o prevode duševného vlastníctva, bol úspešne dokončený podpisom zmluvy na konci roka 2022. Sme veľmi radi, že sme mohli aktívne prispieť ku komercializácii spoločného vynálezu a držíme palce startupu FETUS, IVF, a. s., aby sa mu podarilo vynález doviesť na trh a úspešne uplatniť v praxi,“ dodala Daňková.

Podpora zo strany CVTI SR

Centrum transferu technológií pri CVTI SR (CTT CVTI SR) vstúpilo do procesu ešte na jeseň 2019, keď dodalo **UPJŠ** v Košiciach evaluačnú správu a rešerš na stav techniky. „Na základe detailného posúdenia vynálezu a jeho potenciálu komerčného využitia našimi odborníkmi sme odporučili ponúknuť licenciu na využívanie vynálezu reprodukčným centrám. Slovenským univerzitám sme poskytli aj podporu pri získaní patentovej ochrany s cieľom umožniť následnú komercializáciu predmetného vynálezu,“ uvádza Jaroslav Noskovič, vedúci oddelenia ochrany a komercializácie duševného vlastníctva v CVTI SR. Centrum stálo aj za stanovením hodnoty tohto riešenia s cieľom uzatvoriť zmluvu, keďže v polovici roka 2022 dodalo a uhradilo služby znalca, ktorý na základe znaleckého posudku určil všeobecnú hodnotu vynálezu. Z nej sa potom vychádzalo aj pri určení hodnoty finálnej zmluvy medzi univerzitami a finančným holdingom, ktorá je vo výške 441 tisíc eur.

„Počas celého procesu sme stáli na strane slovenských univerzít a podporovali sme rokovania medzi spolumajiteľmi za účelom dohodnutia majetkových a výnosových podielov. Sme veľmi spokojní s tým, že sa tento proces podarilo dotiahnuť do úspešného konca. Nezastupiteľnú rolu v celom procese zohrali profesionálne pracoviská pre transfer technológií všetkých troch zaangażovaných univerzít,“ uzatvára Miroslav Kubiš, vedúci CTT pri CVTI SR.

Doc. JUDr. Renáta Bačárová PhD. LL.M.

Pôsobí od roku 2000 na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Právnickej fakulte, Katedre občianskeho práva. Zároveň vedie Centrum transferu technológií v Technologickom a inovačnom parku **UPJŠ** v Košiciach, ktorého prioritným cieľom je ochrana a komercializácia duševného vlastníctva a koordinácia a podpora start-up spoločností na **UPJŠ**. Vo svojej vedecko-pedagogickej činnosti sa venuje najmä právu duševného vlastníctva, právu informačných a komunikačných technológií, ochrane osobných údajov, mediálnemu právu a občianskemu právu. Na Úrade priemyselného vlastníctva SR vykonáva lektorskú činnosť v akreditovanom kurze Duševné vlastníctvo a je odbornou garantkou jedného z modulov. V roku 2000 ukončila Inštitút duševného vlastníctva, v rokoch 2004-2005 absolvovala ročný študijný pobyt na Humboldtovej univerzite v Berlíne (LL.M.) a následne aj krátkodobé študijné pobyty na Inštitúte Maxa Plancka pre inovácie a súťažné právo v Mníchove. Ako advokátka pôsobí od roku 2008. Je členkou redakčnej rady časopisu Duševné vlastníctvo, členkou Rady pre transfer a inovácie na **UPJŠ** v Košiciach, členkou pracovnej skupiny k rekodifikácii autorského práva na Slovensku pri Ministerstve kultúry SR, členkou výskumnej skupiny práva duševného vlastníctva na Univerzite Palackého v Olomouci a členkou Slovenskej advokátskej komory. Podieľala sa na príprave Národnej stratégie duševného vlastníctva na Slovensku. Je autorkou monografie Zmluvné záväzky v autorskom práve. Publikuje a prednáša doma aj v zahraničí a je zapísaná v zozname prednášajúcich Svetovej organizácie duševného vlastníctva za SR.

Mgr. Jana Daňková M.Sc. MBA

Vyštudovala magisterský študijný program Biológia na Prírodovedeckej fakulte Masarykovej univerzity a následne na Nottingham Trent University/Brno International Business School získala tituly M.Sc. a MBA. Viac ako 12 rokov pracovala v nadnárodných farmaceutických spoločnostiach Eli Lilly a Novartis na obchodných pozíciách. Od roku 2015 pôsobí ako Business Development Manager v Centre pre transfer technológií Masarykovej univerzity, kde medzi jej hlavné kompetencie patrí stratégia komercializácie duševného vlastníctva, vyjednávania spolupráce s aplikačnou sférou, uzavierania licenčných kontraktov a zakladanie spin-off spoločností.

Mgr. Lenka Levarská PhD.

Od roku 2018 pôsobí v Centre transferu technológií Univerzity Komenského v Bratislave, kde sa venuje najmä ochrane a správe priemyselného vlastníctva v majetku univerzity a jeho komercializácii, ale aj vypracovávaniu rešerší na stav techniky a zhodnocovaniu komerčného potenciálu DV vzniknutého na UK. Od roku 2020 je pracovníčkou projektu Národná infraštruktúra pre podporu transferu technológií na Slovensku – NITT SK II. V súčasnosti navštevuje akreditovaný vzdelávací program Duševné vlastníctvo na Úrade priemyselného vlastníctva SR. Doktorandské štúdium absolvovala na Neuroimunologickom ústave SAV v študijnom programe molekúlarna biológia. V rámci svojej vedecko-pedagogickej činnosti na UK sa primárne venuje produkcii ťažko exprimovateľných proteínov a vyučuje predmety Ochrana duševného vlastníctva v biotechnológii a Molekulárna imunológia v magisterskom stupni štúdia na Prírodovedeckej fakulte UK.

Mgr. Martin Karlík

Absolvent politických vied na Trnavskej univerzite v Trnave. Takmer 12 rokov pôsobil v mediálnej sfére. Pracoval ako zástupca šéfredaktorky a šéfredaktor v týždenníku spoločnosti Petitpress. Viac ako tri roky bol zástupcom šéfredaktora v lifestylovom magazíne BREAK, kde mal okrem iného na starosti aj sekciu vedy a techniky. Okrem toho je autorom a spoluautorom mnohých odborných monografií a článkov s historickou, zahraničnopolitickou či vedecko-technickou tematikou. Momentálne už rok pracuje ako šéfredaktor a odborný pracovník oddelenia transferu technológií v Centre vedecko-technických informácií SR.

RNDr. Jaroslav Noskovič PhD.

vedúci oddelenia ochrany a komercializácie duševného vlastníctva Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) Jaroslav Noskovič je vedúci oddelenia ochrany a komercializácie duševného vlastníctva v Centre vedecko-technických informácií SR. Zodpovedá za poskytovanie expertných služieb zameraných na realizáciu transferu technológií z univerzít a SAV do praxe. V rámci aktuálneho národného projektu NITT SK II vykonáva úlohu garanta odbornej aktivity, ktorej cieľom je zabezpečenie systémovej podpory a rozvoja transferu technológií na národnej úrovni. Intenzívne sa venuje aj oblasti patentovej, dizajnovej a známkovej ochrany v podnikaní a licencovaní. Jaroslav vyštudoval odbor fyzika kondenzovaných látok na FMFI UK. Následne začal pôsobiť v Centre vedecko-technických informácií SR ako koordinátor odbornej aktivity národného projektu NITT SK zameraného na transfer technológií. Od roku 2014 zastáva pozíciu vedúceho oddelenia. V rokoch 2013 – 2016 absolvoval vzdelávanie v oblasti duševného vlastníctva na Úrade priemyselného vlastníctva SR a od akademického roka 2016/2017 vyučuje aj na Obchodnej fakulte Ekonomickej univerzity v Bratislave predmet „Ochrana duševného vlastníctva v medzinárodnom obchode“. Jaroslav je zároveň autorom viacerých odborných článkov a prednášok realizovaných na vedeckých a odborných konferenciách a seminároch.

Viac informácií o článku nájdete na webovej stránke bulletinu TRANSFÉR TECHNOLOGÍÍ.

umelé oplodnenie

Tímová vedecká práca v laboratóriu Ústavu lekárskej a klinickej biochémie **UPJŠ** LF- v popredí doc. Miroslava Rabajdová. Foto: archív **UPJŠ**

Výstava bonsajov v Košiciach [🔗](#)

📅 28. 4. 2023, 11:36, Zdroj: slovensky-vecernik.sk [🔗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 40 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 35 Eur

Na výstave Cassovia Bonsai 2023, ktorá sa koná od piatka do nedele (30. 4.) v košickej botanickej záhrade, budú návštevníci mať možnosť obdivovať viac ako 60 bonsajov pochádzajúcich nielen z miestnych lesov, ale aj z celého sveta, vrátane miniatúrnych shohin bonsajov.

Okrem predaja izbových a vonkajších bonsajov a príslušenstva k ich pestovaniu, budú návštevníkom k dispozícii aj poradenské aktivity pod vedením spoluorganizátora výstavy, Juraja Szabu. Vystavovatelia na výstave pochádzajú zo Slovenska, Česka a Maďarska. Hovorkyňa Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) Laura Hoľanová informovala o tejto udalosti.

Riaditeľ Botanickej záhrady **UPJŠ** Pavol Mártonfi vystihol, že bonsaje sú pre návštevníkov výstavy obzvlášť kúzelným zážitkom.

V botanickej záhrade v Košiciach sa od piatka do nedele (30. 4.) uskutoční výstava Cassovia Bonsai 2023. Vystavovatelia zo Slovenska, Česka a Maďarska predstavia viac ako 60 druhov bonsajov, vrátane bonsajov veľkosti shohin.

Okrem tradičného predaja a príslušenstva sa bude ponúkať aj poradenstvo od spoluorganizátora výstavy Juraja Szaba a iné aktivity, ako napríklad súťaž talentov, prednášky a ochutnávky čajov vo vonkajšom areáli. Výstava bude prístupná od 9.00 do 17.00 h v administratívnej budove na Mánesovej 23.

© Slovenský večerník/ ilustračné foto

0

27

Slovenský Večerník zverejňuje agentúrne články, vyhlásenia, stanoviská, oznámenia v pôvodnom znení bez redakčnej úpravy. Slovenský Večerník - WIS LLC podlieha len zákonom štátu Delaware v USA. S výhradou a bez obmedzenia v každom prípade a z akéhokoľvek dôvodu bude akýkoľvek spor podliehať výlučnej jurisdikcii príslušného súdu okresu Lewes v Delaware, USA. Ak chcete pridať oznam alebo článok, môžete ho publikovať zadarmo, ale musíte si vytvoriť a overiť účet.

0 Komentár

Autor: regiony

Péntek és vasárnap között bonsai-kiállítást rendeznek a kassai botanikus kertben.... [🔗](#)

📅 28. 4. 2023, 12:11, Zdroj: napunk.dennikn.sk [🔗](#), Autor: Attila Papp, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 20 129 GRP: 0,45 OTS: 0,00 AVE: 665 Eur

Percről percre Aktuális Kassa 2023. 04. 28. 12:11

Péntek és vasárnap között bonsai-kiállítást rendeznek a kassai botanikus kertben. A Cassovia Bonsai 2023 elnevezésű rendezvényen Szlovákiából, Csehországból és Magyarországról is képviseltetik magukat kiállítók.

„A kiállítás látogatói több mint 60 fajtát tekinthetnek meg, amelyek nemcsak a mi erdeinkből, hanem a világ minden tájáról származnak. Kiemelt látványosságnak számítanak majd a miniatűr méretű, shohin bonsai-ok, amelyek biztosan kiemelt érdeklődésre tartanak majd számot” – mondta Pavol Mártonfi, az **UPJŠ** Botanikus Kert igazgatója. (tasr)

Szeretne hozzászólni vagy hibát talált? Kérem, küldjön üzenetet az alábbi címre: napunk@napunk.sk.

Autor: Attila Papp

Stáročné bonsaje v botanickej záhrade [↗](#)

📅 28. 4. 2023, 17:22, Relácia: **Správy RTVS z regiónov**, Stanica: **RTVS 2**, Vydavateľ: **Rozhlas a televízia Slovenska**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Karolína Piliarová, moderátorka:

Stáročné, majestátné, ale aj miniatúrne. Aj také môžu byť bonsaje. Počas tohto víkendu si ich môžete pozrieť v košickej botanickej záhrade. Podujatie sa uskutoční už po 12-ty krát.

Ondrej Behún, redaktor:

Nie je to len obyčajné pestovanie, je to umenie. Tak mnohí opisujú bonsaje.

Juraj Szabó, bonsajista:

Tie bonsaje sú pre bonsajistov, ich detičky, ich útek pred stresom, každodenným. Kto má bonsaj, vie čo to je.

Andrea Fridmanová, Botanická záhrada **UPJŠ** v Košiciach:

Je to naozaj až taký úžas, že tie stromy vedia žiť v takýchto podmienkach. Keď si predstavíme, že v prírode mnohé tieto druhy by vyrástli do veľkých rozmerov a tí odborníci ich vedia vtlesniť do takýchto malých nádob.

Ondrej Behún, redaktor:

Takto vyzerá napríklad zhruba 300 ročná borievka čínska. V prírode môže byť vysoká až dvadsať metrov. V plytkom črepníku dorastá do pol metra. A toto sú vzácne miniatúry bonsajov. Sú síce malé, no starostlivosti si vyžadujú o to viac.

Juraj Szabó, bonsajista:

Najnáročnejšie na tom je polievanie. Každý sa zasmieje. Veď poliať viem, áno, ale takéto maličké stromčeky treba polievať denne. V lete sa stane, keď sú veľké horúčavy, že jednoducho tie stromčeky musia byť až ponorené vo vode.

Ondrej Behún, redaktor:

Dlhoročný pestovateľ bonsajov začiatovníkom odkazuje, že pri pestovaní sa netreba dať odradiť prvými neúspechmi.

Dušan Palenčár, bonsajista:

To, nie že jeden neprežije, nemusí prežiť viac tých bonsajov. Ale netreba sa vzdať. Pokiaľ mám nejaký cieľ a sa mi to páči, tak bojujem s tými zápornými vecami a idem ďalej.

Ondrej Behún, redaktor:

Mnohí sa pri pohľade na bonsaje rozhodli vyskúšať si ich pestovanie aj doma.

anketa:

S vnučkou som telefonoval a hovorí. Dedko, prosím ťa, kúp mi nejaký pekný bonsaj?

anketa:

Rozhodli sme sa ísť do Košíc. A zistili sme, že je tu medzinárodná výstava bonsajov. Tak sme tu.

Ondrej Behún, redaktor:

Bonsaje vystavujú v košickej botanickej záhrade dvanásť krát.

Ondrej Behún, RTVS.

Stáročné bonsaje v botanickej záhrade [↗](#)

📅 28. 4. 2023, 19:47, Relácia: **Správy RTVS**, Stanica: **RTVS**, Vydavateľ: **Rozhlas a televízia Slovenska**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: **136 363 GRP**, **3,03 OTS**, **0,03 AVE**: **10022 Eur**

Klaudia Suchomel Guzová, moderátorka:

Stáročné, majestátne, ale aj miniatúrne môžu byť bonsaje. Počas tohto víkendu si ich môžete pozrieť v košickej botanickej záhrade.

Ondrej Behún, redaktor:

Nie je to len obyčajné pestovanie, je to umenie. Tak mnohí opisujú bonsaje.

Juraj Szabó, bonsajista:

Tie bonsaje sú pre bonsajistov ich detičky, ich útek pred stresom každodenným. Kto má bonsaj, vie, čo to je.

Andrea Fridmanová, Botanická záhrada **UPJŠ** v Košiciach:

Je to naozaj až taký úžas, že tie stromy vedia žiť v takýchto podmienkach. Keď si predstavíme, že v prírode mnohé tieto druhy by vyrástli do veľkých rozmerov a tí odborníci ich vedia vtlesniť do takýchto malých nádob.

Ondrej Behún, redaktor:

takto vyzerá napríklad zhruba 300-ročná borievka čínska. V prírode môže byť vysoká až 20m. V plytkom črepníku dorastá do pol metra. A toto sú vzácne miniatúry bonsajov. Sú síce malé, no starostlivosti si vyžadujú o to viac.

Juraj Szabó, bonsajista:

Najnáročnejšie na tom je polievanie. Každý sa zasmieje, veď poliať viem, áno, ale takéto maličké stromčeky treba polievať denne. V lete sa stane, keď sú veľké horúčavy, že jednoducho tie stromčeky musia byť až ponorené vo vode.

Ondrej Behún, redaktor:

Dlhoročný pestovateľ bonsajov začiatočníkom odkazuje, že pri pestovaní sa netreba dať odradiť prvými neúspechmi.

Dušan Palenčár, bonsajista:

To nie že jeden neprežije, ich nemusí prežiť viac tých bonsají, ale netreba sa vzdať. Pokiaľ mám nejaký cieľ a sa mi to páči, tak bojujem s tými zápornými vecami a idem ďalej.

Ondrej Behún, redaktor:

Mnohí sa pri pohľade na bonsaje rozhodli vyskúšať si ich pestovanie aj doma.

anketa:

-S vnučkou som telefonoval a hovorí, dedko, prosím ťa, kúp mi nejaký pekný bonsaj.

-Rozhodli sme sa ísť do Košíc a zistili sme, že je tu medzinárodná výstava bonsají, tak sme tu.

Ondrej Behún, redaktor:

Bonsaje vystavujú v košickej Botanickej záhrade 12-ty krát. Ondrej Behún, RTVS.

Ekologická novinka v centre Košíc. Ľudia si môžu vymieňať rastliny cez originálne drevené búdky

29. 4. 2023, 11:00, Zdroj: dobrenoviny.sk, Autor: Nina Osvaldová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Fakulty a ústavy UPJŠ, Kľúčové slová: Robert Gregorek
Dosah: 212 400 GRP: 4,72 OTS: 0,05 AVE: 1737 Eur

Zdieľanie, vymieňanie a starostlivosť - takýmto spôsobom funguje ekologická novinka.

Občianske združenie Hlava drevená pri otvorení rastlinných búdek.

— Foto: Facebook: Košice Aktuálne

Rastliny a ekológia. Pod týmito pojmami si môžeme predstaviť košický projekt - Rastlinkológia. Občianske združenie Hlava drevená prišlo do metropoly východu s týmto jedinečným ekologickým nápadom.

Iba na troch miestach

Zdieľanie, vymieňanie a starostlivosť o zelených priateľov - takýmto spôsobom fungujú rastlinné búdky, ktorých systém je podobný malým bezplatným knižniciam. „Bolo by aj dobré, ak by ste doniesli niečo na oplátku, ale, samozrejme, nemusíte, môžete doniesť o týždeň, o mesiac, ako vám bude vyhovovať,“ vysvetlila Gabriela Mišurová, predsedníčka OZ Hlava deravá.

Búdka a jej prírastky. Foto: Facebook: Košice Aktuálne

Novinka je jedinečná preto, že sa zatiaľ nachádza len v Košiciach a rastlinné búdky sú iba na troch vybraných miestach. Nájdete ich v areáli kasárne v Kulturparku, v prednej záhrade - Výmenník Wuppertálska či na Hlavnej ulici, na námestí pred historickou radnicou. Búdky sú dostupné pre širokú verejnosť, najmä pre milovníkov rastlín. Neslúžia čisto len na rastlinnú výmenu, v podobe vonkajších či vnútorných drevín, ale aj na všetko, čo je späté s ich tematikou. Napríklad botanická literatúra, kvetináče, hlina, cibulky či semiačka.

Ako štyri ročné obdobie

V búdekach sa okrem rastlín a doplnkov nachádza aj fľaša s vodou, takže zeleň by nemala uschnúť. Ľudia z občianskeho združenia ich chodia pravidelne polievať a môžu tak urobiť aj ostatní návštevníci. Botanik **Robert Gregorek** ale v tejto súvislosti upozornil na riziká: „Niektoré rastliny si vyžadujú špecifickú starostlivosť a majú odlišné požiadavky. Ak raz utrpia stres, nemusia sa z toho už spamätať či vôbec prežiť.“

Združenie HD pri otvorení rastlinných búdek.

Foto: Facebook: Košice Aktuálne

Búdky by mali splynúť aj s tematikou ročných období. Momentálne je veľký záujem o odrezky izbových rastlín. Na svojho majiteľa čaká aj aromatický nádchovník, ktorý si nevyžaduje náročnú starostlivosť. Stačí mu miesto na balkóne a prežije až do prvých mrazov. „Viete si z neho pripraviť čajík, len otrháte lístky, zalejete a je hotový čajík a rýma, nádcha vás prejde,“ priblížila Mišurová.

Návštevníci rastlinných búdek.

Foto: Facebook: Košice Aktuálne

Zakladatelia projektu sa veľmi tešia na odozvy ľudí a veria, že budú môcť rozšíriť búdky aj do iných miest na Slovensku.

Autor: Nina Osvaldová

ONLINE: Final Four 1. ligy žien od dnes v košickej Šaci [📄](#)

📅 29. 4. 2023, 11:33, Zdroj: basket.zoznam.sk [📄](#), Vydavateľ: Zoznam, s.r.o., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 1 802 GRP: 0,04 OTS: 0,00 AVE: 272 Eur

VIDEO: Vo finále 1. ligy žien sa bude hrať košické derby

Publikované: 29.04.2023 Autor: basket.sk Foto: komplilácia

O najvyššiu priečku v 1. lige žien sa vo finále športovo pobijú košické družstvá TYDAM **UPJŠ** a prvoligové YOUNG ANGELS, keďže v semifinále sa im podarilo zdolať ich súperov Dubček Bratislava respektíve BK ZŠ Zvolen.

Prvé semifinále začali basketbalistky TYDAM-u výborne, šnúrou 11:0 sa vzdialili bratislavskému Dubčeku a veľmi dlho sa držali vo vedení, Dubček bojoval, viackrát sa dostal na rozdiel jedného bodu či koša a nakoniec dokázal otočiť vo svoj prospech niečo vyše 6 minút pred koncom. Pre Bratislavčanke je určite škoda, že nedokázali svoje krehké vedenie udržať, TYDAM to hneď otočil a v závere dokráčal k výhre o 8 bodov.

Aj v druhom semifinále začal lepšie tím, ktorý bol písaný ako hosťujúci, Zvolen síce dostal prvý kôš, no postupne prevzal kontrolu nad prvou štvrtinou a vyhral ju o 7 bodov. V ďalších dvoch ale výrazne dominovali domáce Košičanky, nastriekali v nich 52 bodov a v tretej k tomu neinkasovali ani bod, pred poslednou časťou hry vyhrávali o 40. Konečný rozdiel v skóre bol napokon 44 bodov a domáce v pohode zvíťazili.

Final Four 1. ligy žien, Košice-Šaca 2023

29.04.2023, Sobota – semifinále

Dubček Bratislava – TYDAM **UPJŠ** Košice 63:71 (32:41)

Dubček Bratislava: Vaigl 17, Bachorová 15, Riecka 12, Olšová 9, Bertovič 0 (Arendáčová 6, Stolárová a Balážová po 2), tréner: Viliam Pešta.

TYDAM **UPJŠ** Košice: Seňová 22, Mončeková 18, Bállová (11 doskokov) a Hricová po 5, Flešárová 2 (Pahulyová Sandra 10, Pahulyová Michaela 4, Burava 3, Mladšíková 2, Žondorová, Desiatniková a Jakabová po 0), tréner: Andrej Harčarik.

TH: 15/18 – 9/12. Trojky: 6/22 – 8/23. Fauly: 15 – 17. Štvrtiny: 6:17, 26:24, 18:14, 13:16.

Rozhodovali: Uhrín, Životský.

ONLINE ŠTATISTIKY

YOUNG ANGELS Košice – BK ZŠ Zvolen 81:37 (42:25)

YOUNG ANGELS Košice: Mikovčáková 16, Dulovičová 11, Bohušová 7, Kristlová 4, Szmereková 2 (Rodáková 13, Filická 12, Plavnická 11, Jakubčeková 5, Rebejová a Holomaniová po 0), tréner: Radko Dvorščák. BK ZŠ Zvolen: Krč-Turbová a Štefaňáková po 7, Hanková 6, Babariková 5, Bahledová 3 (Gašperánová 4, Ozdincová a Vodrážková po 2, Páleniková 1, Rausová Federika, Rausová Dominika a Syčová po 0), trénerka: Laura Van Dalen.

TH: 6/9 – 16/26. Trojky: 5/21 – 1/7. Fauly: 25 – 10. Štvrtiny: 13:20, 29:5, 23:0, 16:12.

Rozhodovali: Kiss, Begáni.

ONLINE ŠTATISTIKY

Autor: DANNAX, spol. s r.o. || Publikované: 29.04.2023 Autor: basket.sk Foto: komplilácia

CASSOVIA BONSAI 2023 [📄](#)

📅 29. 4. 2023, 15:25, Zdroj: kamdomesta.sk [📄](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 2 589 GRP: 0,06 OTS: 0,00 AVE: 324 Eur

Košice-Sever, Botanická záhrada **UPJŠ**

Sobota 29.04.2023, 09:00

Pozývame Vás na medzinárodnú výstavu bonsajov CASSOVIA BONSAI 2023. Uskutoční sa od piatku 28. apríla do nedele 30. apríla 2023 v čase 9.00 – 17.00 hod.

Okrem ukážky nádherných bonsajov zo Slovenska, Čiech a Maďarska, si na výstave budete môcť zakúpiť potreby súvisiace s pestovaním bonsajov a aj samotné bonsaje.

V sobotu 29. apríla bude výstava doplnená špeciálnym programom:

9.00 -13:00 hod. – súťaž talentov 10.00 hod. – prednáška na tému bonsaj veľkosti shohin – Igor Bárta 13.00 hod. – prednáška na tému suiseki – Igor Bárta

V sobotu bude vo vonkajšom areáli v altánku prebiehať program od košickej Dobrej Čajovne. V čase 10.00 – 16.00 hod. ochutnáte sakurový čaj, zažijete meditačné cvičenie Falun Dafa, alebo si vyrobíte origami. Táto akcia bude v prípade nepriaznivého počasia zrušená.

Na výstave sa podieľajú Bonsai Centrum Košice a Bonsai klub Košice.

Portál www.kamdomesta.sk nie je organizátorom uverejňovaných podujatí a preto nezodpovedá za zmeny uskutočnené organizátormi. Odporúčame preveriť si vopred termín a čas konania podujatia priamo u organizátora. Na niektoré akcie je potrebné sa prihlásiť vopred.

Zdroj: FB: Botanická záhrada **UPJŠ** / CASSOVIA Bonsai 2021

Zdroj: ON FB//

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika pracuje na internej legislatíve a postupoch pre nahlasovanie a riešenie prípadov porušovania rodovej rovnosti [☑](#)

📅 29. 4. 2023, 17:23, Zdroj: slovenskaskra.sk [☑](#), Autor: SITA, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 203 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 79 Eur

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) v Košiciach pracuje na internej legislatíve a postupoch pre nahlasovanie a riešenie prípadov porušovania rodovej rovnosti. Mala by zahŕňať aj prípady, keď sa diskriminácia bude diať formou sexuálneho obťažovania. Rovnako by mala obsahovať aj monitorovanie nahlásených a riešených prípadov rozličných foriem diskriminujúceho a neetického správania a konania. Univerzita predpokladá, že so zvyšovaním povedomia a väčšej osvety v oblasti rodovej rovnosti i ochrany ľudských práv a výskytu diskriminujúceho správania, vzrastie i snaha študentstva a zamestnancov o nahlasovanie a riešenie takýchto prípadov. Pre agentúru SITA to uviedla hovorkyňa **UPJŠ** Laura Holánová.

„Našťastie nápadné prejavy sexuálneho obťažovania nie sú časté, a to aj vďaka tomu, že táto téma na našej akademickej pôde nie je tabu. Rozhodli sme sa pre otvorenú komunikáciu a hľadáme osvedčené modely, ako tieto citlivé otázky riešiť,“ informuje hovorkyňa **UPJŠ**. Univerzita pripúšťa, že jej systémový prístup je aj dôsledkom nepríjemnej skúsenosti z roku 2017, keď študentka ohlásila sexuálne obťažovanie zo strany vedeckého pracovníka fakulty. Prípady vyvrcholili rozviazaním pracovného pomeru s daným zamestnancom, avšak ten na **UPJŠ** neustále podáva trestné oznámenia, no univerzita súdnou cestou obhájila rozviazanie pracovného pomeru. Škola považuje za vhodné predchádzať nežiadúcemu správaniu. „Univerzita môže členom akademickej obce poradiť prostredníctvom dôverných osôb, usmerniť nežiadúce prejavy správania a odsúdiť ich výrokom etickej komisie,“ vysvetľuje Holánová. Pracovnoprávne riešenie považuje **UPJŠ** za poslednú možnosť, no ak nejstúje iné riešenie, je ochotná podstúpiť ho.

Podobné články

„Na **UPJŠ** v Košiciach chceme vytvárať bezpečné a príjemné prostredie pre všetky členky a členov akademickej obce. Naši študenti a zamestnanci majú v prípade podozrenia na porušenie Etického kódexu **UPJŠ** možnosť obrátiť sa na Etickú komisiu **UPJŠ** a v blízkej dobe aj na dôverné osoby a kanceláriu ombudsmana, na ktorej zriadení univerzita aktívne pracuje. Študentom **UPJŠ** je tiež k dispozícii Univerzitné poradenské centrum, ktoré zastrešuje psychologické a kariérové poradenstvo a taktiež poskytuje pomoc študentom so špecifickými potrebami,“ uviedla Holánová.

Budujte s nami!

Podporte Iskru dobrovoľnou systematickou alebo jednorazovou finančnou pomocou. Na výške Vašej pomoci nezáleží. Podporte nás TU

Autor: SITA

VIDEO: Vo finále 1. ligy žien sa bude hrať košické derby [↗](#)

📅 29. 4. 2023, 21:13, Zdroj: basket.zoznam.sk [↗](#), Vydavateľ: Zoznam, s.r.o., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 1 802 GRP: 0,04 OTS: 0,00 AVE: 272 Eur

Publikované: 29.04.2023 Autor: basket.sk Foto: komplilácia

O najvyššiu priečku v 1. lige žien sa vo finále športovo pobijú košické družstvá TYDAM **UPJŠ** a prvoligové YOUNG ANGELS, keďže v semifinále sa im podarilo zložiť ich súperov Dubček Bratislava respektíve BK ZŠ Zvolen.

Prvé semifinále začali basketbalistky TYDAM-u výborne, šnúrou 11:0 sa vzdialili bratislavskému Dubčeku a veľmi dlho sa držali vo vedení, Dubček bojoval, viackrát sa dostal na rozdiel jedného bodu či koša a nakoniec dokázal otočiť vo svoj prospech niečo vyše 6 minút pred koncom. Pre Bratislavčanke je určite škoda, že nedokázali svoje krehké vedenie udržať, TYDAM to hneď otočil a v závere dokráčal k výhre o 8 bodov.

Aj v druhom semifinále začal lepšie tím, ktorý bol písaný ako hosťujúci, Zvolen síce dostal prvý kôš, no postupne prevzal kontrolu nad prvou štvrtinou a vyhral ju o 7 bodov. V ďalších dvoch ale výrazne dominovali domáce Košičanky, nastriekali v nich 52 bodov a v tretej k tomu neinkasovali ani bod, pred poslednou časťou hry vyhrávali o 40. Konečný rozdiel v skóre bol napokon 44 bodov a domáce v pohode zvíťazili.

Final Four 1. ligy žien, Košice-Šaca 2023

29.04.2023, Sobota – semifinále

Dubček Bratislava – TYDAM **UPJŠ** Košice 63:71 (32:41)

Dubček Bratislava: Vaigl 17, Bachorová 15, Riecka 12, Olšová 9, Bertovič 0 (Arendáčová 6, Stolárová a Balážová po 2), tréner: Viliam Pešta.

TYDAM **UPJŠ** Košice: Seňová 22, Mončeková 18, Bállová (11 doskokov) a Hricová po 5, Flešárová 2 (Pahulyová Sandra 10, Pahulyová Michaela 4, Burava 3, Mladšíková 2, Žondorová, Desiatniková a Jakabová po 0), tréner: Andrej Harčarik.

TH: 15/18 – 9/12. Trojky: 6/22 – 8/23. Fauly: 15 – 17. Štvrtiny: 6:17, 26:24, 18:14, 13:16.

Rozhodovali: Uhrín, Životský.

ONLINE ŠTATISTIKY

YOUNG ANGELS Košice – BK ZŠ Zvolen 81:37 (42:25)

YOUNG ANGELS Košice: Mikovčáková 16, Dulovičová 11, Bohušová 7, Kristlová 4, Szmereková 2 (Rodáková 13, Filická 12, Plavnická 11, Jakubčeková 5, Rebejová a Holomaniová po 0), tréner: Radko Dvorščák. BK ZŠ Zvolen: Krč-Turbová a Štefaňáková po 7, Hanková 6, Babariková 5, Bahledová 3 (Gašperánová 4, Ozdincová a Vodrážková po 2, Páleniková 1, Rausová Federika, Rausová Dominika a Syčová po 0), trénerka: Laura Van Dalen.

TH: 6/9 – 16/26. Trojky: 5/21 – 1/7. Fauly: 25 – 10. Štvrtiny: 13:20, 29:5, 23:0, 16:12.

Rozhodovali: Kiss, Begáni.

ONLINE ŠTATISTIKY

Autor: DANNAX, spol. s r.o. || Publikované: 29.04.2023 Autor: basket.sk Foto: komplilácia

CASSOVIA BONSAI 2023 [📄](#)

📅 30. 4. 2023, 11:12, Zdroj: kamdomesta.sk [📄](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 2 589 GRP: 0,06 OTS: 0,00 AVE: 324 Eur

Košice-Sever, Botanická záhrada **UPJŠ**

Nedeľa 30.04.2023, 09:00

Pozývame Vás na medzinárodnú výstavu bonsajov CASSOVIA BONSAI 2023. Uskutoční sa od piatku 28. apríla do nedele 30. apríla 2023 v čase 9.00 – 17.00 hod.

Okrem ukážky nádherných bonsajov zo Slovenska, Čiech a Maďarska, si na výstave budete môcť zakúpiť potreby súvisiace s pestovaním bonsajov a aj samotné bonsaje.

V sobotu 29. apríla bude výstava doplnená špeciálnym programom:

9.00 -13:00 hod. – súťaž talentov 10.00 hod. – prednáška na tému bonsaj veľkosti shohin – Igor Bárta 13.00 hod. – prednáška na tému suiseki – Igor Bárta

V sobotu bude vo vonkajšom areáli v altánku prebiehať program od košickej Dobrej Čajovne. V čase 10.00 – 16.00 hod. ochutnáte sakurový čaj, zažijete meditačné cvičenie Falun Dafa, alebo si vyrobíte origami. Táto akcia bude v prípade nepriaznivého počasia zrušená.

Na výstave sa podieľajú Bonsai Centrum Košice a Bonsai klub Košice.

Portál www.kamdomesta.sk nie je organizátorom uverejňovaných podujatí a preto nezodpovedá za zmeny uskutočnené organizátormi. Odporúčame preveriť si vopred termín a čas konania podujatia priamo u organizátora. Na niektoré akcie je potrebné sa prihlásiť vopred.

Zdroj: FB: Botanická záhrada **UPJŠ** / CASSOVIA Bonsai 2021

Zdroj: ON FB//

VIDEO: YOUNG ANGELS Košice s titulom v prvej lige žien [📺](#)

📅 30. 4. 2023, 19:10, Zdroj: basket.zoznam.sk [📄](#), Vydavateľ: Zoznam, s.r.o., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 1 802 GRP: 0,04 OTS: 0,00 AVE: 272 Eur

Publikované: 30.04.2023 Autor: basket.sk Foto: Jázva

Prvoligový tím Young Angels Košice vo finále záverečného turnaja Final Four 1. ligy žien nadal mestským rivalkám z klubu TYDAM **UPJŠ** žiadnu šancu čo i len pomyslieť na zisk zlatých medailí a pohára za víťazstvo v súťaži.

Prvoligové „Anjelky“ začali vo finále zhurta, v prvej desaťminútovke súperkam dovolili len jediný bod a viedli po nej o 20 (21:1). Ich jednoznačné vedenie v zápase rástlo aj počas druhej časti hry a cez veľkú prestávku to bolo o 33 bodov, pričom do stretnutia sa stihli zapojiť už všetky nominované basketbalistky (24). Aj druhú polovicu duelu ovládli domáce Young Angels síce nie tak dominantne, ale predsa, dosiahli aj na 100-vku a súpera zdolali o 56 bodov.

Zápas o 3. miesto medzi Dubčekom Bratislava a Zvolenom začali lepšie Bratislavčanky, Zvolenčanky dali druhý kôš až po štyroch minútach a to súperky viedli už o 9 bodov. Tie postupne navyšovali svoj náskok a v polčase to bolo o 17. Druhá polovica zápasu bola vyrovnaná a skončila o bod pre Zvolen, no v konečnom účtovaní stretnutie patrilo basketbalistkám Dubčeka Bratislava o 16 bodov a s tým aj bronzové medaily.

Final Four 1. ligy žien, Košice-Šaca 2023

Nedeľa 30.4.2023 – o 3. priečku

Dubček Bratislava – BK ZŠ Zvolen 65:49 (41:24)

Dubček Bratislava: Vaigl 15, Riecka Alexandra 14, Balážová 6 /11 doskokov/, Bachorová 5, Olšová 3 (Arendáčová 11, Stolárová 4, Riecka Mäša 3, Tvrda a Bertovič po 2, Kašelové Danica a Milica po 0), tréner: Viliam Pešta.

BK ZŠ Zvolen: Hanková 12, Babariková a Rausová Dominika po 7, Štefaňáková 5, Bahledová 2 (Gašperánová 6, Vodrážková 4, Maloščíková a Ozdincová po 3, Rausová Federika, Syčová a Páleniková po 0), trénerka: Laura Van Dalen.

TH: 16/22 – 14/22. Trojky: 3/21 – 3/11. Fauly: 19 – 24. Štvrtiny: 21:12, 20:12, 12:13, 12:12.

Rozhodovali: Uhrin, Životský

ONLINE ŠTATISTIKY

Fotogaléria zo zápasu (autor: Jázva):

Nedeľa 30.4.2023 – finále

YOUNG ANGELS Košice – TYDAM **UPJŠ** Košice 103:47 (50:18)

YOUNG ANGELS Košice: Mikovčáková 17, Dulovičová 13, Bohušová 8, Szmereková 4, Kristlová 2 (Rodáková 12, Majorošová a Jakubčeková po 10, Rebejová a Plavnická po 9, Filická 7, Holomaniová 2), tréner: Radko Dvorščák.

TYDAM **UPJŠ** Košice: Hricová 12, Seňová 9, Mončeková a Bálová po 6, Pahulyová Sandra 2 (Burava 5, Pahulyová Michaela 3, Desiatniková a Flešárová po 2, Mladšíková, Žondorová a Jakabová po 0), tréner: Andrej Harčarik.

TH: 11/13 – 11/16. Trojky: 6/16 – 2/9. Fauly: 15 – 18. Štvrtiny: 21:1, 29:17, 27:15, 26:14.

Rozhodovali: Kiss, Begáni.

ONLINE ŠTATISTIKY

Fotogaléria zo zápasu (autor: Jázva):

Autor: DANNAX, spol. s r.o. || Publikované: 30.04.2023 Autor: basket.sk Foto: Jázva

Presvedčivejšie to už nešlo. Dominantný prvligový titul Young Angels

1. 5. 2023, 9:40, Zdroj: basket.zoznam.sk, Vydavateľ: Zoznam, s.r.o., Autor: Jozef Cyprián, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 1 802 GRP: 0,04 OTS: 0,00 AVE: 272 Eur

Publikované: 01.05.2023 Autor: Jozef Cyprián Foto: Jázva

Prvligová sezóna žien vyvrcholila finálovým turnajom kvarteta najlepších v košickej Šaci. Z celkového prvenstva sa tešili hráčky domáceho tímu Young Angels, ktoré predviedli počas oboch dní výraznú dominanciu.

V sobotňajšom semifinále sfúkli Zvolen 81:37 a v nedeľňajšom finále mestského konkurenta TYDAM **UPJŠ** ešte presvedčivejšie 103:47.

„Nepovedala by som, že to bola povinná jazda. Skôr pekné ukončenie prvligovej sezóny. Je to taká náplast' na zemiakovú medailu z Extraligy,“ pousmiala sa košická kapitánka Kamila Plavnická. „Proti Ružomberku sme boli k bronzu veľmi blízko, ale teraz sme si v prakticky rovnakej zostave vylepšili náladu ziskom prvligovej trofeje. V rámci turnaja Final Four sme si užili basketbal a tešíme sa z úspechu.“

Ozdobami na žltomodrých výkonov v rámci Final Four boli tretia štvrtina proti Zvolenu (23:0) a prvá proti Tydamu (21:1).

„Vo finále sme chceli hlavne lepší začiatok ako v sobotňajšom zápase proti Zvolenu. Nevieť či to bolo podcenením, ale prvú štvrtinu sme prehrali 13:20. Teraz sme dupli od úvodu, hrali sme rýchlo a to nám veľmi pomohlo. Chceli sme ich udržať pod štyridsať bodov, ale aspoň padla stovka,“ pokračovala Plavnická. O prekonanie magickej stobodovej hranice sa postarala 20 sekúnd pred koncom Ema Szmereková. „Čaká ju pečenie koláča, z toho sa už veru nevyvlečie.“

Žiadne známky sklamaní však nejavila ani zdaná strana. Hráčky TYDAM-u splnili svoj cieľ postupom cez bratislavský Dubček a do finále išli s reálnymi očakávaniami.

„Chceli sme si užiť posledný zápas sezóny a som rada, že sme proti extraligovému súperovi nastrieľali viac ako 40 bodov. My sme na postup do extraligy ani nemysleli, pretože basketbalom sa už len zabávame a nemáme výsledkové ciele. Teší ma, že sa stretli vo finále dva košické tímy a striebro je pre nás skvelým úspechom,“ zdôraznila najskúsenejšia hráčka tímu Petra Hricová. Z pohľadu samotného zápasu ju mrzela iba spomínaná prvá štvrtina. V nej zaznamenal TYDAM jediný bod z trestného hodu. „Začali sme zle, ale potom sme sa do toho dostali. Strata už bola veľká, ale vo zvyšnej časti zápasu to bolo fajn. Na to, koľko trénujeme a proti komu sme hrali, sme to uhrali so čťou.“

Amatérsky fungujúci klub nemal proti kvalitne tréňovaným súperkam z Young Angels šancu, no hanbu si neurobil. „Náš tím tvoria študentky a pracujúce. Trénujeme teda podľa možností a hlavne preto, že chceme. Nazvala by som to taký basketbal starších dám, ktoré hrajú srdcom,“ podotkla s úsmevom Hricová.

V dobrej nálade opúšťali halu aj hráčky bratislavského Dubčeka. V súboji o bronz zdolali Zvolen 65:49 a vylepšili si tak náladu po semifinálovej prehre o osem bodov s TYDAM-om.

„Tešíme sa z bronzu, ale je nám veľmi ľúto zápasu proti TYDAM-u. Tam sme si to prehrali zlou prvou štvrtinou. Potom sme to doťahovali, ale nestačilo to. Proti Zvolenu sme sa heclí a ukázali sme túžbu po treťom mieste. Počas sezóny sme s týmto súperom prehrali po dvojnásobnom predĺžení a naše zápasy sú vždy vyrovnané. Som rada, že sme tentoraz uspeli my a máme medailu. Je to cenné ukončenie sezóny,“ konštatovala spokojnosť Bianka Laura Vaigl, ktorá bola s pätnástimi bodmi najlepšou strelkyňou súboja o bronz. Basketbalistky z hlavného mesta chápali, že vo finále by boli zrejme bez šance a takto sa aspoň rozlúčili s prvligovým ročníkom víťazstvom. „Je nám jasné, že proti Young Angels by sme asi prehrali. V základnej časti sme s nimi prehrali doma iba o pár bodov, ale v tejto fáze sezóny už majú natréňované oveľa viac. Bolo by pekné zahrať si finále, ale takto aspoň končíme sezónu víťazstvom. Čaká nás už len veselá cesta domov.“

Pre víťazné Košičanky sa však ešte sezóna nekončí. V pozícii víťaziek prvej ligy ich čaká baráž s posledným tímom extraligy – BAM Poprad.

„Uvidíme, v akom zložení príde Poprad. Poznáme sa s nimi veľmi dobre a určite to bude dobrý basketbal. My sa navyše tešíme aj na vyvrcholenie sezóny ligy do 23 rokov, pretože a v nej môže nastúpiť – až na malé výnimky – prakticky celý náš extraligový tím,“ vyslovila sa na margo blížaceho programu Kamila Plavnická.

Autor: Jozef Cyprián

Program národnostno-etnického vysielania Rádia Patria [↗](#)

1. 5. 2023, 18:15, Relácia: **Program národnostno-etnického vysielania Rádia Patria**, Stanica: **Rádio Regina (západ)**, Vydavateľ: **Rozhlas a televízia Slovenska**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**
Dosah: 11 836 GRP: 0,26 OTS: 0,00 AVE: 4275 Eur

[strojový prepis] ...*Jana žulová z katedre pracovného práva Právnickej fakulty* **univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**...

Program národnostno-etnického vysielania Rádia Patria [↗](#)

1. 5. 2023, 18:15, Relácia: **Program národnostno-etnického vysielania Rádia Patria**, Stanica: **Rádio Regina (stred)**, Vydavateľ: **Rozhlas a televízia Slovenska**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**
Dosah: 11 836 GRP: 0,26 OTS: 0,00 AVE: 4273 Eur

[strojový prepis] ...*Ono frač z Katedry politológie Filozofickej fakulty univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach*. Okrem toho nám priblížiť to je mať koreňa. Boj za sociálne práva. Môže vás zaujímať informácia, že už naše rusínske národné buditeľ' i bojovali za sociálne práva svojho národa...

Štrajk Chicago 1886 [🔗](#)

📺 1. 5. 2023, 19:03, Relácia: **Správy RTVS**, Stanica: **RTVS**, Vydavateľ: **Rozhlas a televízia Slovenska**, Sentiment: **Positívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: **136 363 GRP**; **3,03 OTS**; **0,03 AVE**; **18654 Eur**

Klaudia Suchomel Guzová, moderátorka:

To, čo dnes považujeme za samozrejmé bolo nutné presadiť. Kratší pracovný čas, zdravotné či sociálne výhody a dovolenky.

Lubomír Bajanič, moderátor:

Prvý máj sa viaže na udalosti pred stotridsiatich siedmich rokov, keď robotníci z Chicaga vyhlásili generálny štrajk. Na Slovensku, ale aj v desiatkach krajín sveta si 1. máj pripomíname ako sviatok práce.

Veronika Čokinová, redaktorka:

V máji 1886 vyšlo do ulíc Spojených štátov amerických viac ako tristo-tisíc zamestnancov. Žiadali osemhodinový pracovný čas. Vo fabrikách totiž denne trávili až šesťnásť hodín. Bojovali aj za zdravotné a sociálne výhody či vyšší plat.

Maroš Melichárek, historik, Filozofická fakulta **UPJŠ** v Košiciach:

V tomto období vlastne nám vrcholí v dejinách Spojených štátov éra známa ako pozlátený vek, ktorá je známa obrovskými sociálnymi nerovnosťami. Vidíme obrovský luxus, ale vidíme aj obrovskú biedu. Priemerná ročná mzda pre zamestnanca v priemysle sa pohybovala okolo tristoosemdesiat dolárov.

Veronika Čokinová, redaktorka:

Centrom protestov sa stalo Chicago, kde štrajk robotníkov prerástol do nepokojov. Pri zásahu polície prišli šiesti o život a päťdesiat skoncili s ťažkými zraneniami.

Maroš Melichárek, historik, Filozofická fakulta **UPJŠ** v Košiciach:

Deň na to vybuchla aj bomba počas demonštrácie, ktorá zabila sedem policajtov, no a malo to teda pomerne následky radikálne v zmysle toho, že boli viacerí odsúdení, ktorí boli teda považovaní za prípravu týchto udalostí boli odsúdení aj na smrť.

Veronika Čokinová, redaktorka:

Na Slovensku sa sviatok práce oslavoval prvýkrát 1. mája 1890 v Bratislave v areáli na Železnej studničke, v Košiciach a Liptovskom Mikuláši.

Maroš Melichárek, historik, Filozofická fakulta **UPJŠ** v Košiciach:

Prvý máj sa v Československu ustanovil zákonom za štátny sviatok v roku 1919. Počas tohto medzivojnového obdobia oscilovali medzi oslavami protestami na základe toho, kto a za akých podmienok ich organizoval.

Veronika Čokinová, redaktorka:

Komunistická strana si po roku 1948 sviatok 1. mája privlastnila a manifestácie zneužívala na propagandu. Účasť na nich bola spravidla povinná. V päťdesiatych a šesťdesiatych rokoch ľudia ešte chodili manifestovať aj spontánne, ale od sedemdesiatych rokov od obdobia normalizácie nastal úpadok nadšenia.

Monika Čambáliková, sociologička, Sociologický ústav SAV:

Dnes už žijeme v demokratickej spoločnosti, kedy máme vybudované inštitúcie a nástroje, ktoré umožňujú presadzovať oprávnené požiadavky pracujúcich, ktoré sú späté s 1. májom a predstavujú jeho odkaz nenásilným spôsobom formou kolektívneho vyjednávania.

Veronika Čokinová, redaktorka:

Sviatok práce si v súčasnosti ľudia pripomínajú napríklad sprievodmi či stavaním májov.

Veronika Čokinová, RTVS

Na Slovensku, ale aj v desiatkach krajín sveta si pripomíname prvý máj ako sviatok práce

1. 5. 2023, 20:54, Zdroj: spravy.rtvs.sk, Vydavateľ: Rozhlas a televízia Slovenska, Autor: Michaela Hlaváčová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 21 009 GRP: 0,47 OTS: 0,00 AVE: 779 Eur

Na Slovensku, ale aj v desiatkach krajín sveta si pripomíname prvý máj ako Sviatok práce

Tento deň sa viaže na udalosti spred 137-ich rokov.

1. 5. 2023 20:54:30

Ilustračná snímka.

Foto: RTVS

Prvomájové demonštrácie, pochody za lepšie pracovné podmienky, oslavy práce. Na Slovensku, ale aj v desiatkach krajín sveta si v pondelok (1. 5.) pripomíname prvý máj ako Sviatok práce.

Tento deň sa viaže na udalosti spred 137-ich rokov, keď robotníci z Chicaga vyhlásili generálny štrajk, čím žiadali skrátenie pracovného času. Protest sa skončil krviprelieváním.

V máji 1886 vyšlo do ulíc Spojených štátov amerických viac ako 300-tisíc zamestnancov. Žiadali osemhodinový pracovný čas. Vo fabrikách totiž denne trávili až 16 hodín. Bojovali aj za zdravotné a sociálne výhody či vyšší plat.

„V tomto období nám vrcholí v dejinách Spojených štátov éra známa ako pozlátený vek, ktorá je známa obrovskými sociálnymi nerovnosťami. Vidíme obrovský luxus, ale vidíme aj obrovskú biedu. Priemerná ročná mzda pre zamestnanca v priemysle sa pohybovala okolo 380 dolárov ročne,“ uviedol historik z Filozofickej fakulty **UPJŠ** v Košiciach Maroš Melichárek.

Centrom protestov sa stalo Chicago, kde štrajk robotníkov prerástol do nepokojov. Pri zásahu polície prišli šiesti o život a päťdesiat sknčili s ťažkými zraneniami.

„Deň na to vybuchla aj bomba počas demonštrácie, ktorá zabila sedem policajtov. No a malo to pomerne radikálne následky v zmysle tom, že boli viacerí odsúdení, ktorí boli považovaní za to, že pripravili tieto udalosti, odsúdení aj na smrť,“ dodal Melichárek.

Na Slovensku sa Sviatok práce oslavoval prvýkrát 1. mája 1890 v Bratislave v areáli na Železnej studničke, v Košiciach a Liptovskom Mikuláši.

„Prvý máj sa na Slovensku ustanovil zákonom za štátny sviatok v roku 1919. Počas tohto medzivojnového obdobia to oscillovalo medzi oslavami a protestami podľa toho, kto ich a za akých podmienok organizoval,“ doplnil Melichárek.

Úpadok nadšenia

Komunistická strana si po roku 1948 sviatok 1. mája privlastnila a manifestácie zneužívala na propagandu. Účasť na nich bola spravidla povinná. V 50. tých a 60. tých rokoch ľudia ešte chodili manifestovať aj spontánne, ale od 70-tych rokov, od obdobia normalizácie, nastal úpadok nadšenia.

„Dnes už žijeme v demokratickej spoločnosti, kedy máme vybudované inštitúcie a nástroje, ktoré umožňujú presadzovať oprávnené požiadavky pracujúcich, ktoré sú späté s prvým májom a predstavujú jeho odkaz nenásilným spôsobom, formou kolektívneho vyjednávania,“ dodala sociologička zo Sociologického ústavu SAV Monika Čambalíková.

Autor: Michaela Hlaváčová

Včasnú detekciu neurodegeneratívnych chorôb umožní PROJEKT EWA [↗](#)

📅 2. 5. 2023, Zdroj: **Bedeker zdravia**, Strana: 44, Vydavateľ: RE-PUBLIC s.r.o., Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 20 000 GRP: 0,44 OTS: 0,00 AVE: 2989 Eur

Rubrika: NEURODEGENERATÍVNE CHOROBY

Medzi najvážnejšie a najzákernejšie choroby zhoršujúce sa vekom patria aj choroby mozgu. Prichádzajú pomaly a nepozorovane. Keď si okolie konečne všimne, že stav chorého je vážny, neraz je neskoro začať úpadok a rozvoj choroby mysle brzdiť. Pomôcť môžu inovatívne telemedicínske diagnostické postupy na včasnú detekciu neurodegeneratívnych chorôb.

Neurodegeneratívne choroby ako Alzheimerova a Parkinsonova choroba sú globálnou zdravotnou, ekonomickou a sociálnou hrozbou. Odhaduje sa, že vyše 40 miliónov ľudí na svete a viac ako 60-tisíc na Slovensku žije s Alzheimerovou chorobou a súvisiacimi poruchami. Vysoko rozšírená je aj Parkinsonova choroba a rôzne druhy demencií. Žiaľ, až na malé výnimky, neexistujú na tieto choroby liečebné terapie a tiež základné mechanizmy ich vzniku zostávajú väčšinou neznáme.

PRVÉ SYMPTÓMY ODHALÍ MOBILNÁ APLIKÁCIA

Poruchy reči patria medzi prvé symptómy degeneratívnych chorôb mozgu, ako sú Alzheimerova demencia, primárna progresívna afázia, Parkinsonova choroba a iné. Pri včasnom zachytení príznakov nastupujúcej choroby sa však dá zahájiť terapia, ktorá môže pacienta stabilizovať a priebeh choroby výrazne spomaliť. Už vyše roka sa na Slovensku realizuje inovatívny projekt EWA, ktorého cieľom je práve prostredníctvom analýzy rečových a jazykových vzorcov zistiť, či má jedinec príznaky uvedených chorôb. Vyvíja sa mobilná aplikácia, ktorá hravou formou navedie človeka, aby popísal obrázky, ktoré na displeji telefónu uvidí. Samozrejme, na tento účel sa počíta s použitím moderných smartfónov, ktoré však už dnes vlastní aj ľudia v seniorskom veku, prípadne ich pre otestovanie starších môžu použiť mladší príbuzní. Človek postupne uvidí 40 jednoduchých obrázkov, na ktorých sú predmety, ako napríklad kotva a činnosti, ako napríklad vrtanie. Po zhladnutí každého obrázka do mobilu jednoslovné povie, čo videl. Následne sa mu zjaví komplikovanejší obrázok výjavu, kde je viac osôb a činností, ktoré navzájom súvisia. Na popis tohto obrázku má k dispozícii 90 sekúnd. Celá výpoveď sa nahrá a vyhodnotí. Výsledkom je percentuálny odhad prítomnosti príznakov choroby. V prípade pravdepodobnosti choroby sa pacientovi objaví upozornenie s odporúčením navštíviť svojho všeobecného lekára.

INTERDISCIPLINÁRNY VÝSKUMNÝ A VÝVOJOVÝ PROJEKT

Projekt EWA integruje do jednej aplikácie odborné znalosti psychológov, neurológov a viacerých profesií IT špecialistov. Na spolupráci sa dohodli nezisková organizácia Centrum memory v Bratislave, v ktorej pracujú odborníci na Alzheimerovu chorobu, s ďalšími špecialistami. Zapojila sa Lekárska fakulta **UPJŠ** v Košiciach, kde pracujú odborníci na Parkinsonovu chorobu, Ústav informatiky SAV s odborníkmi na analýzu rečového prejavu, ďalej Paneurópska vysoká škola so skúsenosťami v oblasti umelej inteligencie a firma AXON PRO, ktorá projekt zastrešuje a poskytuje organizačné a programátorské kapacity. Keďže ide o úplne nový prístup k tejto problematike, stojí pred riešiteľským tímom viaceré úlohy. Určiť, aké obrázky sú na tento účel vhodné, parametrizovať akustický prejav a tiež stanoviť vhodné parametre pre metódy umelej inteligencie. Podobne je to s lingvistickými, teda jazykovými parametrami. Následne treba zvoliť vhodnú metódu umelej inteligencie a optimalizovať ju na stanovenú metodiku a napokon vyvinúť intuitívnu aplikáciu, ktorá by sa dala voľne šíriť, vyhodnocovala jej používanie ľuďmi a slúžila na prípadné ďalšie medicínske účely. Okrem vedeckých a vývojových úloh stála pred realizátormi projektu aj pragmatická úloha zozbierať z celého Slovenska okolo 2 000 zvukových nahrávok s vyplňaním anamnestických dotazníkov a testov kognitívnych schopností. Ku koncu realizácie projektu sa očakávajú pozitívne výsledky, a dá sa hovoriť o úspechu projektu. Ďalším cieľom je rozšíriť aplikáciu medzi ľuďmi, a tým prispieť k lepšej kvalite života najmä v seniorskom veku. A v neposlednom rade tiež k uplatneniu moderných metód informatiky v medicínskych oblastiach.

Záujemci o zapojenie do projektu nájdú viac informácií na

www.projektewa.sk

PREVENTÍVNY A TERAPEUTICKÝ VÝZNAM FYZICKEJ AKTIVITY VO VYŠŠOM VEKU

2. 5. 2023, Zdroj: **Bedeker zdravia**, Strana: 45, Vydavateľ: RE-PUBLIC s.r.o., Autor: **Tatiana Kimáková, Vladislav Kukačka**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**
Dosah: 20 000 GRP: 0,44 OTS: 0,00 AVE: 2989 Eur

Rubrika: PREVENCIA

Pre viaceré telesné systémy a vybrané ochorenia má pohybová aktivita nezastupiteľný preventívny význam a prispieva k liečbe týchto ochorení. Označujú sa ako civilizačné choroby, pretože nezdravý životný štýl spojený s nedostatočnou pohybovou aktivitou významne prispieva k ich vzniku.

Pohyb je jedným zo základných prejavov života. Druh fyzickej aktivity a výdaj energie sú faktory, ktoré môžu ovplyvniť zdravie človeka. Pohyb ovplyvňuje aj našu celkovú psychickú pohodu a má vplyv na našu výkonnosť. Fyzická aktivita ovplyvňuje funkciu mnohých orgánov ľudského tela. Naši predkovia, na rozdiel od nás, mali dostatok pohybu. Moderné technológie zasahujú do nášho životného štýlu nielen pozitívne. Až 70 % českej a podobne aj slovenskej populácie má fyzickú aktivitu pod hranicou, ktorá by mohla mať pozitívny vplyv na ľudské zdravie. V dôsledku nedostatku fyzickej aktivity sa zvyšuje výskyt chronických ochorení, ako sú obezita, kardiovaskulárne ochorenia, hypertenzia, poruchy pohybového aparátu, cukrovka, nádory a osteoporóza. Medzi negatívne dôsledky nedostatočnej fyzickej aktivity patrí okrem iného strata fyzickej, psychickej a kardiovaskulárnej zdatnosti, ako aj znížená obranyschopnosť organizmu proti infekciám.

ÚČINKY FYZICKEJ AKTIVITY NA TELESNÉ SYSTÉMY A CHOROBY

Zdravotná motivácia k zvýšeniu fyzickej aktivity je často výsledkom lekárskeho zásahu, pri ktorom lekár predpisuje pohyb ako liek a prostriedok na obnovu oslabeného svalstva, čo zaručuje optimálne postavenie a vývoj kostrového systému. Funkčné svalstvo však plní množstvo sekundárnych pomocných funkcií, ako je vyprázdňovanie močového mechúra alebo konečníka. Preto má staršia populácia problémy s inkontinenciou a vyprázdňovaním v dôsledku oslabeného svalstva. Oslabené a nefunkčné svaly tak môžu komplikovať základné potreby ľudského tela. Pohyb sa často predpisuje aj ako prostriedok na zníženie hmotnosti, čo sa pri pravidelnom a primeranom vykonávaní javí ako optimum. Predpokladom primeranej záťaže je primeraný stav kardiovaskulárneho systému a veľkých kĺbov tela. Druh a objem cvičenia by mal pacientom vždy odporučiť odborník. Pravidelná fyzická aktivita má nepochybne aj preventívny význam.

PREVENIA A LIEČBA OCHORENÍ POHYBOVÉHO APARÁTU

Pravidelná fyzická aktivita v závislosti od intenzity, charakteru a trvania ovplyvňuje stav kostrového svalstva pri záťaži. Svaly v dôsledku fyzickej záťaže pri dostatočnom zaťažení hypertrofujú (zväčšujú objem). Tento jav je nielen morfológický, ale aj mikroštruktúra svalov (svalových vlákien) podlieha kvantitatívnym a kvalitatívnym zmenám. Spolu so zmenami vo svaloch dochádza k adaptačným zmenám v ďalších podporných zložkách pohybového systému, ako sú šľachy, väzy, svalové úpony a iné štruktúry. Takto adaptovaný svalový systém ľahšie odoláva nielen záťaži, ale aj mechanickému pôsobeniu (zraneniam), poveternostným podmienkam a stresovým faktorom. Na druhej strane, nedostatok pohybu (inaktivita) spôsobuje atrofiu kostrového svalstva so všetkými dôsledkami v podobe svalových dysbalancií a nedostatočností, ktoré sa môžu prejaviť bolesťami alebo dokonca deformáciami celého telesného skeletu. Aj rôzne degeneratívne ochorenia kĺbov majú oveľa progresívnejšiu podobu, ak sa človek nehýbe. Mnohé ochorenia pohybového aparátu sa zhoršujú pasívnym ležaním, ktoré vedie aj k vyplavovaniu vápnika z kostí a v konečnom dôsledku k osteoporóze. Keď sa začneme opäť hýbať, telo po cvičení získava viac sily.

Počet ľudí s muskuloskeletálnymi problémami sa zvyšuje v dôsledku stereotypu sedavého zamestnania. Ťažkosti narastajú s vekom. Pravidelné cvičenie, aj keď len 15 či 20 minút denne, môže tento stav výrazne zlepšiť. Preto aj súbor pravidelne vykonávaných domácich rozcvičiek ponúka úľavu od niektorých ťažkostí pohybového aparátu. Okrem starnutia škodí chrbtici a kĺbom aj preťažovanie nadváhou a ťažká fyzická práca. Ak si chceme udržať kĺby zdravé čo najdlhšie, nesmieme ich preťažovať, ale musíme ich zaťažovať primerane. Nedostatočný pohyb je pre kĺby škodlivý a zvyšuje riziko zranení.

Pohybovú aktivitu a niektoré formy športu možno tak považovať za relatívne najdôležitejšie pri liečbe ochorení pohybového aparátu. Telesná aktivita a pohyb v rôznych formách, ktoré môžu mať športový alebo pracovný charakter, pozitívne ovplyvňujú zdravotný stav. Trvalé udržanie dobrého funkčného stavu niektorých orgánových systémov priamo závisí od pravidelnej pohybovej aktivity. Fyzická aktivita má veľký význam pri liečbe mnohých ochorení. Jej cieľom je zlepšiť zdravotný stav pacienta a predchádzať klinickým prejavom ochorení. Na stabilizáciu poranení končatín dnes ortopédia používa moderné, inovatívne zdravotnícke pomôcky. Viac na: www.thuasne.sk

Autor: doc. PaedDr. Vladislav Kukačka, Ph.D., Katedra výchovy ke zdraviu, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice
prof. MVDr. Tatiana Kimáková, PhD., Ústav verejného zdravotníctva a hygieny LF **UPJŠ** v Košiciach

Liečba úzkostných porúch

2. 5. 2023, Zdroj: **Bedeker zdravia**, Strana: 55, Vydavateľ: **RE-PUBLIC s.r.o.**, Autor: **Dagmar Breznošćáková**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 20 000 GRP: 0,44 OTS: 0,00 AVE: 2989 Eur

Rubrika: MENTÁLNE ZDRAVIE

Nie náhodou sa 21. storočie nazýva vekom úzkosti. V osemdesiatych rokoch minulého storočia platilo, že 20 % populácie aspoň raz za život postihne niektorá z úzkostných porúch. O dvadsať rokov neskôr sa úzkostné poruchy týkali už celej štvrtiny populácie. V predchádzajúcom vydaní Bedekra zdravia sme sa venovali bežnej a patologickej úzkosti aj úzkostným poruchám. Dnes sa zameriame na liečbu úzkostných porúch.

SAMOLIEČBA TU NEMÁ MIESTO

V liečbe úzkostných porúch sú jasne indikované psychoedukačné, psychoterapeutické a farmakologické postupy.

„Samoliečba“ tu nemá žiadne miesto. V prvom kroku sa realizuje psychoedukácia s informovaním pacienta o poruche a poskytnutím informačných materiálov. Je mimoriadne dôležité nadviazanie terapeutického kontaktu s pacientom, rovnako ako aj uvedenie pacienta, že porucha je relatívne častá, pre profesionálov známa a dostupné sú aj terapeutické opatrenia. Vyhodnotenie preferencie pacienta (psychoterapeutické vs. farmakologické postupy) môže byť rozhodujúce pre ďalšiu liečbu. Druhý krok zahŕňa: Psychoterapiu – pričom exaktnými štúdiami je najviac overenou psychoterapeu tickou metódou kognitívno -behaviorálna psychoterapia, odporúčajú sa aj relaxačné metódy. Pri nedostupnosti kognitívno- behaviorálnej psychoterapie alebo podľa preferencie pacienta sa môžu využiť aj iné postupy, najmä interpersonálna psychoterapia, psychodynamické metódy, prípadne biofeedback.

Farmakoterapiu – pričom trvanie liečby závisí od stavu pacienta. Hodnotenie odpovede, prípadne dosiahnutie remisie sa má uskutočniť po ôsmich až 12 týždňoch, udržiavacia liečba trvá zvyčajne 12 mesiacov. Niektorí pacienti potrebujú celoživotnú liečbu s periodickým (ročným) posúdením potreby ďalšej farmakoterapie. Tretí krok sa uplatňuje pri rezistentných stavoch, kde je vhodná intenzívna psychoterapia v kombinácii s farmakoterapiou.

V rámci psychofarmakologickej liečby sa používajú (či by sa mali používať) nasledujúce skupiny liečiv v tomto poradí: antidepresíva, buspírón, benzodiazepíny, pregabalín, antihistaminiká, antipsychotiká druhej generácie, antiepileptiká, betablokáto ry.

Úzkostné poruchy sú mnohokrát dlhodobé, majú tendenciu stať sa chronickými a ich zvládanie vyžaduje dlhodobú farmakologickú liečbu. Často sa kombinujú nielen medzi sebou, ale až v 70 % sa vyskytujú v kombinácii s depresiou. Prítomnosť depresívnych príznakov aj riziko vzniku závislosti viedli k uprednostneniu antidepresív najmä zo skupiny SSRI preparátov (antidepresíva so selektívnou inhibíciou spätného vychytávania serotonínu – pozn. red.) a k výraznému odklonu od predtým bežnej ordinácie benzodiazepínov (BZD). Pokles motivácie k riešeniu problému a postupné zhoršovanie pamäti v súvislosti s dlhodobým užívaním benzodiazepínov často bráni úspešnej psychoterapii, ktorá sa dnes odporúča ako metóda prvej voľby pri úzkostných poruchách. Farmakoterapia patrí do kompetencie lekára – psychiatra alebo praktického lekára.

PACIENTOM POMÁHAJÚ AJ PRAKTICKÍ LEKÁRI

Bežná úzkosť je síce nepríjemná, ale zväčša užitočná, na rozdiel od tej patologickej, ktorá je základom úzkostných porúch. Diagnostika je často komplikovaná, keďže telesná manifestácia úzkostných prejavov je bežná. Predpokladom správnej a vhodnej liečby je práve diagnostika týchto porúch, čo je najmä na pleciah praktických lekárov, keďže v ich praxi sa s takýmito pacientmi stretávajú veľmi často. Dobrou správou je, že okrem špecialistu -psychiatra práve praktickí lekári môžu dnes pacientom s úzkostnou poruchou ponúknuť nielen účinnú, ale aj bezpečnú liečbu na základe medzinárodných aj národných medicínskych odporúčaní. Môžu svojich pacientov edukovať, nabádať na úpravu životného štýlu, odporučiť tiež psychoterapiu, najmä kognitívno -behaviorálnu. Vzhľadom na to, že v prípade úzkostných porúch ide o dlhodobé, chronické, často celoživotné ochorenie, môžu praktickí lekári indikovať aj psychofarmakologickú liečbu.

Článok pôvodne vyšiel v časopise občianskeho združenia Otvorme dvere, otvorme srdcia, číslo 1 – 2/2022.

AKO SI POMÔCŤ?

Pri bežnej aj patologickej úzkosti je veľmi dôležitá zmena životného štýlu. Fyzické cvičenie zmierni pocity úzkosti a zvýši pocit pohody. Optimálne sú 20- až 30-minútové tréningy päťkrát týždenne, napr. rýchle prechádzky. Dôležité sú kvalita aj dĺžka spánku. Typické pre ľudí s úzkosťou je, že nemôžu zaspáť, preto sú užitočné pevné rituály aspoň hodinu pred spaním (relaxačná hudba, kúpeľ, čítanie, uloženie sa k spánku vždy v rovnaký čas, ale žiadna televízia, dynamický šport či jedlo). Kofeínové nápoje a alkohol umocňujú príznaky úzkosti, preto sa ich treba vzdať. Hlboké dýchanie „do brucha“ vysiela do mozgu signál, že je všetko v poriadku, myseľ aj telo sa upokoja. Treba sa aspoň pokúsiť zmeniť akékoľvek negatívne myšlienky na pozitívne, doslova si predstaviť ako miznú! Treba si vybrať určitú svalovú skupinu, na niekoľko sekúnd ju napnúť a následne uvoľniť, a týmto spôsobom postupovať celým telom od hlavy až po päty. Úzkosť tiež zhoršuje vynechávanie jedál, zlé stravovacie návyky, nadbytok cukru v strave, ale aj sledovanie negatívnych správ či sociálnych sietí a

kontakt s ľud'mi, ktorí sú negatívne nastavení.

Autor: MUDr. Dagmar Breznošćáková, Ph.D., Centrum pre psychické funkcie Vranov n. Topľou, Ústav sociálnej a behaviorálnej medicíny
LF **UPJŠ** Košice